Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 224 (474) ◆ Вівторок, 24 листопада 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

СЕНАТОРИ США У КИЄВІ

22 листопада Президент України Леонід Кравчук прийняв сенаторів США Сема Нанна і Річарда Лугара. Протягом півтори години між ними проходила розмова за закритими дверима. Після зустрічі кореспондент УКРІНФОРМ попросив її учасників розповісти про предмет розмови.

— Ми докладно обговорили комплекс питань, що стосуються військової і економічної реформи, — сказав Сем Нанн. — Нам дуже приємно було дізнатись, що договір «Старт» передано на ратифікацію парламенту України.

— Ми задоволені тим фактом, що Президент і Кабінет Міністрів України добиватимуться ратифікації цього договору, — додав Річард Лугар. — Нас також задовольнила інформація Леоніда Кравчука щодо нового Прем'єр-міністра України і його рішимості проводити економічні реформи.

— Ми з сенаторами Нанном і Лугаром зустрічаємось уже не вперше, — відзначив Леонід Кравчук. — І сьогодні розмова була цікавою і плідною. Я одержав докладну інформацію про закон Нанна — Лугара, його суть, іншу інформацію, яка дає додатковий матеріал для обговорення договору «Старт» у нашому парламенті. І я думаю, це сприятиме його ратифікації. Те, що робить сьогодні Україна, — цілковите знищення ядерної зброї, — робиться вперше в історії. Звичайно, є складності в плані гарантій. Це в першу чергу наша економічна і воєнна сила без ядерної зброї, наша участь у європейських структурах. Я висловив на зустрічі таку пропозицію: нехай західні держави зроблять відповідну заяву про те, що Україна й інші держави, які добровільно звільняються від ядерної зброї, мали б гарантії, щоб інші країни не змогли застосувати проти них ядерну силу. Причому, час дії цієї заяви повинен бути до повного знищення ядерної зброї в світі.

Леонід Кравчук підкреслив, що законом Нанна — Лугара передбачаються після ратифікації договору парламентом України кошти в розмірі 150 мільйонів доларів для компенсації Сполученими Штатами України за знищення ядерної зброї. «Якщо такі кроки зробить і Росія, укладе договори, прийме відповідні документи, я впевнений, що цей процес піде значно швидше», — сказав він.

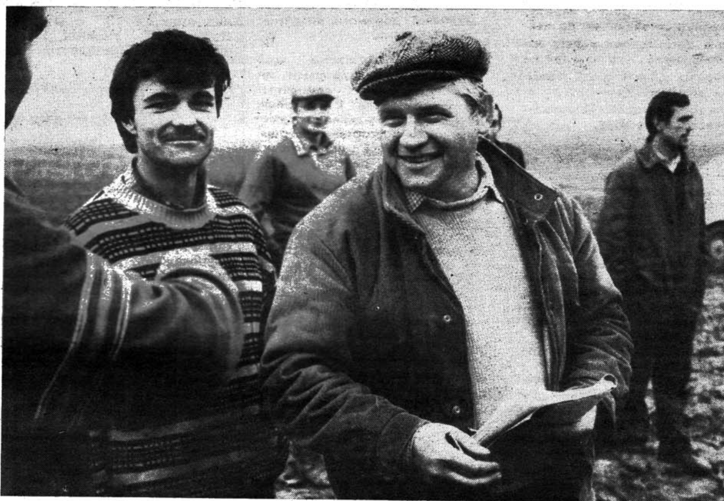
УКРІНФОРМ.

Передплата-93

ДО УВАГИ!

30 листопада — останній день, коли ви ще можете вкинути в поштову скриньку листівку з нашою адресою для участі в лотереї. Якщо ви зробите це пізніше, учасниками розігрування призів не будете.

Агро-92

А КОЛОС СПРАВДІ ЗОЛОТИЙ...

Щедро віддячила земля трудівникам сільськогосподарського кооперативу «Золотий колос» Миколаївського району за їхню працю і турботу. Добрий урожай зернових, картоплі, цукрових буряків, капусти, льону виростили вони. Все це вже не в полі, а, як і належить дбайливому господареві, в коморі. Та спочивати ніколи. Треба думати про вигідну реалізацію продукції, силу змінливу худоби, будівництво житла, об'єктів соцкультпобуту, доріг...

— Люди задоволені, — каже голова кооперативу Мирон Василик. — Адже зростає не лише прибуток господарства — на його рахунку вже кілька десятків мільйонів, а й заробітна плата кожного хлібороба.

На фото: гарний настрій у голови кооперативу Мирона Василика.

Фото Володимира САКВУКА.

Львівська область.

ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ з тяжкими наслідками недавнього паводку на Закарпаття з одноденним візитом прибув Президент України Леонід Кравчук. З Мукачевого він одразу виїхав у Перечинський район, мав зустріч в облдержадміністрації. Вчора ж увечері Л. Кравчук повернувся до Києва.

ВІДБУЛА на Батьківщину дружина міністра оборони Франції Беатрікс Мелік, яка перебувала у Києві з приватним візитом. Як стало відомо, мадам Мелік цікавила творчість обдарованих художників України та експозиція Києво-Печерської лаври, де вона переглянула скарбницю древніх скіфів.

ПРЕЗИДЕНТ ОБІЦЯЄ ПІДТРИМКУ

Завершив роботу об'єднаний пленум творчих спілок, на якому виступив Президент України Л. Кравчук. Він, зокрема, наголосив, що держава повинна захистити культуру, незважаючи на жодні труднощі. Отже, є підстави сподіватися, що багато претензій і нарікань, які прозвучали з трибуни пленуму на адресу уряду й державної адміністрації на місцях, будуть враховані.

Ідея об'єднання творчих спілок на конфедеративних засадах, з правом юридичної особи, з керівними органами, не знайшла підтримки серед учасників пленуму. Натомість виявлено бажання створити фонд культури та мистецтва і раду творчих спілок при Президенті України. Це буде громадський центр, який координуватиме спільну діяльність, розроблятиме напрямки співробітництва і в разі потреби виступатиме на захист творчих спілок та їхніх членів.

Нотатки наших кореспондентів про роботу об'єднаного пленуму читайте в одному з наступних номерів «Голосу України».

МАЄМО НАЦІОНАЛЬНУ ОПЕРУ

Саме так відтепер згідно з постановою Кабінету міністрів називатиметься Київський академічний театр опери і балету імені Т. Г. Шевченка. Про це повідомив творчому колективу і його прихильникам віце-прем'єр-міністр українського уряду з питань гуманітарної політики М. Жулинський на урочистому вечорі, який відбувся у театрі з нагоди 125-річчя з дня його утворення. Микола Григорович також зачитав шевченківцям привітання Президента України Л. Кравчука і президентський указ про присвоєння провідним митцям колективу почесних звань.

До митців з Національної опери України зі щирими вітальними словами звернулися Марія Бієшу з Кишинева, Світлана Данилюк з Мінська, Бела Руденко з Москви, а також колишня примадонна українського оперного театру Марія Сокіл, яка, рятуючись від сталінських репресій, зуміла у тридцятих роках виїхати з України і знайшла притулок за океаном.

Київські шанувальники опери і балету побачили своїх улюбленців у фрагментах з найбільш популярних спектаклів, які складають сьогодні репертуарну афішу шевченківців.

Роман ВАТРИЧ.

Читайте в номері

8 КОСМІЧНА ПІДНІЖКА. Унікальна апаратура повинна працювати на нашу державу

10 **13** ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

ЗВЕРНЕННЯ Верховної Ради України

ВЕТЕРАНАМ — ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ І ТУРБОТУ

У нелегкий час, коли економічна криза загрожує подальшому існуванню нашої молодої незалежної держави, Верховна Рада України звертається до Рад народних депутатів усіх рівнів, виконавчої влади на місцях, міністерств і відомств, трудових колективів, профспілкових та інших громадських організацій, господарських керівників усіх рівнів і всіх структур різних форм власності з закликом — не зважаючи на всі труднощі, які вдарили по добробуту народу, повернутися обличчям до найбільш незахищених верств населення нашого суспільства — ветеранів війни і праці, інвалідів, одиноких громадян похилого віку, учасників національно-визвольного руху.

Україна, яка проголосила і наполегливо реалізує курс на створення демократичного суспільства, всебічне забезпечення прав і свобод людини, повноцінний економічний, соціальний і духовний розвиток народу, не може допустити, щоб її громадяни, які ціною свого здоров'я, ризикуючи життям, звільнили рідну землю від фашистських загарбників, відбудували міста і села, створили великий економічний і науково-технічний потенціал України, були забуті і покинуті напризволяще. Ветерани найменш захищені соціально, бо порушені і деформовані колишні пільги, а нові ще тільки складаються і не встигають за бурхливим зростанням цін і вартості послуг.

Верховна Рада, Кабінет Міністрів України вже прийняли ряд законодавчих актів щодо соціального захисту цієї категорії людей. Незважаючи на важке економічне і фінансове становище нашої держави, яка має великий державний внутрішній борг, вже тепер спрямовано на «соціальний захист ветеранів війни і праці в розрахунку на рік більш як 40 мільярдів карбованців.

З 1 листопада цього року підвищені мінімальні розміри заробітної плати і пенсії у два з половиною раза. Це істотно збільшить видатки на соціальний захист населення. Але ми добре розуміємо, що всього цього дуже замало.

Йде робота над проектом Закону України «Про статус ветеранів війни і праці, гарантії їх соціального захисту», відповідно до якого асигнування для цієї категорії людей ще зростуть.

Верховна Рада України звертається до всіх владних структур, депутатів і представників Президента на місцях, партій і рухів, профспілкових та інших громадських організацій, духовенства, трудових колективів, особливо торговельних, комунальних, побутових, і транспортних організацій, ділових кіл: давайте, не гаючи часу, візьмемо на себе постійне піклування про здоров'я і побут наших ветеранів, зробимо все можливе для того, щоб ні один ветеран, інвалід, вдова, жодна людина не залишалися голодними, в холоді, без медичної допомоги, роздягненими і босими.

Вважаємо необхідним, щоб у Радах народних депутатів, місцевих державних адміністраціях розробили і здійснили комплекс невідкладних заходів щодо розгортання мережі продовольчих і промислових магазинів для пенсіонерів, виділення землі під садово-городні ділянки, надання допомоги у будівництві і ремонті житла, оздоровлення в санаторіях і будинках відпочинку. Чуйно ставитись до кожної скарги цих людей, робити все для їхніх потреб — святий обов'язок кожної Ради, кожного народного депутата, кожного працівника виконавчої влади.

Буде по-людськи, якщо в кожному трудовому колективі негайно відновлять зв'язки зі своїми пенсіонерами, щоб знати їхні матеріальні умови та потреби, допомогти облаштувати їхній побут, забезпечити їх паливом, хлібом, ліками всім найнеобхіднішим.

Сподіваємося, що не залишаться байдужими до долі ветеранів представники бізнесу, фонди, комерційні банки, спілки, асоціації та інші підприємницькі структури, існування яких в цивілізованому суспільстві немислиме без благодійництва. Ділові люди, ваша чуйність сприятиме вашому успіху, викличе повагу людей до вас.

Верховна Рада України впевнена, що це звернення знайде розуміння і підтримку в кожній області, у кожному місті і селі, в кожному трудовому колективі, відгукнеться в серцях людей доброї волі, особливо серед молоді, яка багато може зробити на цій добročинній і благородній ниві.

Давайте ж всією громадою, конкретними ділами зробимо все для того, щоб ветерани залишалися в строю, відчували наше піклування і повагу до них, могли і надалі вносити свій вклад у будівництво незалежної України.

Закон України

Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України

З метою оперативного вирішення питань, пов'язаних з запровадженням ринкової реформи, і зосередження їх законодавчого розв'язання в одних руках Верховна Рада України **постановляє:**

Зупинити тимчасово, строком на шість місяців, дію пункту 13 статті 97 Конституції України в частині здійснення законодавчого регулювання відносин власності, підприємницької діяльності, соціального і культурного розвитку, державної митної, науково-технічної політики, кредитно-фінансової системи, оподаткування, державної політики оплати праці і ціноутворення, а також дію пункту 7—4 статті 114—5 Конституції України.

Здійснення цих повноважень покласти на Кабінет Міністрів України.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
18 листопада 1992 року

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України» з дня його опублікування.

2. Доручити Комісії Верховної Ради України з питань законодавства і законності підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України відповідні зміни і доповнення до Конституції України.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
18 листопада 1992 року

Закон України

Про порядок застосування Закону України «Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України»

Стаття 1. Кабінет Міністрів України для реалізації повноважень, покладених на нього Законом «Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України», ухвалює декрети, які мають силу закону.

Стаття 2. Декрети передаються в день підписання Прем'єр-Міністром України до Верховної Ради України і набирають чинності, якщо протягом 10 днів Верховна Рада не наклала на них вето, але не раніше дня опублікування.

Стаття 3. Декрети Кабінету Міністрів можуть зупиняти дію законодавчих актів в цілому або в окремих частинах, що передбачається безпосередньо в декреті.

Стаття 4. Декрети Кабінету Міністрів України є обов'язковими до виконання на всій території України.

Стаття 5. Кабінет Міністрів України дає тлумачення декретів.

Стаття 6. Після закінчення строку дії Закону «Про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради України, передбачених пунктом 13 статті 97 Конституції України, і повноважень Президента України, передбачених пунктом 7—4 статті 114—5 Конституції України» декрети можуть бути змінені чи відмінені тільки законом.

Стаття 7. Декрети Кабінету Міністрів України публікуються у «Відомостях Верховної Ради України», газетах «Голос України» і «Урядовий кур'єр».

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
21 листопада 1992 року

КОЖЕН МАЄ НЕСТИ СВОЮ НОШУ

З виступу Президента України Л. Кравчука на позачерговому з'їзді Федерації незалежних профспілок України 20 листопада 1992 року

На мою думку, головне завдання з'їзду — визначити стратегію і тактику дій профспілок у незалежній Україні за умов переходу до ринкових відносин, розбудови демократичного правового суспільства. Федерація незалежних профспілок визначилась у ставленні до політичного курсу нашої держави, і мені приємно це констатувати.

І я звертаюся до вас, а через вас і до трудових колективів України з проханням утриматися сьогодні від крайніх заходів, тиску на уряд.

У свою чергу, хочу сказати, що виконавча влада України послідовно здійснюватиме рішучу політику соціального захисту трудящих у цих складних умовах.

Держава і профспілки, я певен, повинні будувати свої відносини не на основі протистояння, а на засадах соціального партнерства, яке передбачає діалог, переговори, укладення генерального і тарифних угод, колективних договорів. Тому я вважаю перспективною пропозицію профспілок про необхідність утворення Національної ради соціального партнерства.

Відомо, в законодавстві багатьох країн світу передбачено право трудових колективів на страйк і право підприємців на локаут, але лише як крайній спосіб захисту інтересів сторін.

Тому я вважаю, що до того часу, поки не буде відпрацьовано систему соціального захисту людей в умовах переходу до ринку, не буде розгорнуто справжній профспілковий рух, не буде визначено його місце, його силу, застосування права на локаут означало б загострення ситуації, яка може призвести до тяжких соціально-політичних наслідків.

Що ж до взаємовідносин Президента України з профспілковими об'єднаннями, то, здається, нам вдалося порозумітися з головних питань. Ви пригадуєте, що на початку червня цього року ми вперше провели «круглий стіл» за участю Президента і профспілкових об'єднань України. Підписали спільне комюніке. На жаль, воно ще не виконане в повному обсязі.

Після «круглого столу» в Кабінеті міністрів створено підрозділ з питань соціально-трудових відносин і зв'язків з профспілками. Його треба зміцнити, щоб туди ввійшли ті, хто може працювати як слід. Я мав розмову з Прем'єр-міністром, з віце-прем'єрами. Всі вони сходяться на думці, що механізм співпраці з профспілками потрібно відпрацювати. Уряд до цього готовий.

Ще прозвучала й критика законодавчих рішень Верховної Ради. Вчора ви зустрічалися з її Головою. Я думаю, що треба обов'язково знайти порозуміння з Верховною Радою. Я впевнений: жоден проект закону — про працю, про колективні трудові спори, про соціальний захист людей, що безпосередньо зачіпають інтереси трудящих, — не повинен розроблятися і прийматися без участі профспілок. При цьому я хочу наголосити, і це принципово: Верховна Рада відображає інтереси народу. Вона обрана народом. Однак участь профспілок лише допоможе в цій важливій справі. Не враховувати гострої ситуації, що виникла сьогодні, не можна нікому. Треба об'єднувати зусилля, а не сперечатися: хто є від народу, хто не від народу, хто старший, хто молодший. Це хибний шлях. Кожен має нести свою ношу.

Знай наших!

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ПРО АСТРОФІЗИКА!

Засоби масової інформації нині жваво повідомляють громадськість про присудження звань «Людина року» Кембріджським біографічним центром, що у Великобританії. Серед лауреатів — чимало прізвищ людей з різних галузей суспільного життя. Днями радісна звістка прийшла і в головну астрономічну обсерваторію АН України: звання «Людина року» здобув професор, завідуючий відділом фізики планет Олександр Мороженко.

Сергій ВУСАТИЙ.

Парламентська хроніка

Знову проголосували... «ногами»

Денне та вечірнє засідання 19 листопада

Після перерви народні депутати продовжили обговорення питання щодо обрання Конституційного суду. Однак уже з перших хвилин постала проблема кворуму та голосування. Передусім тому, що декотрі з парламентаріїв полічили кількість законодавців у залі. Вона виявилася значно меншою, ніж на табло. І в цьому не було нічого дивного, адже на сесії для багатьох уже стало звично голосувати «за себе й за того хлопця». Тому дехто з депутатів запропонував проголосувати таємно, але бюлетенями, а не через систему «Рада». Так і не дійшовши згоди, парламентарії продовжили обговорення кандидатур, запропонованих до Конституційного суду.

Судячи із запитань, народних депутатів більше хвилювали політичні переконання кандидатів, ніж їхній професіоналізм. Хоча про останнє говорили теж. Найчастіше ж лунали запитання щодо законності заборони компартії, устрою України — федерального чи унітарного, символіки нашої держави тощо. І коли настав час голосувати за кандидатури, декотрі просто вийняли реєстраційні картки, хоча й без цього кворуму не було, оскільки чимало законодавців покинуло сесійний зал ще раніше.

Дану ситуацію можна розцінювати по-різному. З одного боку, як політичне протистояння, з другого — як усвідомлення важливості Конституційного суду і небажання обирати його поспіхом. Одне слово, наступне засідання покаже, що і до чого.

«ПРИВИД» СТАЄ ЗРИМИМ, А МАФІЯ — РЕАЛЬНІСТЮ

Ранкове і денне засідання 21 листопада

Цього дня обговорення питань одразу ж перейшло в площину політичних дискусій. Особливо це стало зримим під час спроби сформувати Конституційний суд. Перший же крок до конфронтації, на мою думку, зробив народний депутат Олександр Мороз. Виступаючи перед колегами, він заявив, що Конституційний суд, безумовно, не вдасться зробити лише ленінським, але він і не буде тільки бандерівським. Тобто народний обранець одразу ж вдався до навішування ярликів. А далі, звинувачуючи своїх опонентів, парламентарій заявив: «Я добре знаю, що основною причиною мотивів неголосування є острах, що Конституційний суд відновить комуністичну партію України... Ми це питання маємо вирішити самі, бо ми зробили помилку тут, і ми її виправимо. Це питання вирішене, воно включене до порядку денного і я думаю, що ми відмінимо антиконституційне рішення Президії Верховної Ради...».

Отже, судячи з виступу Олександра Мороза, «привид», який тривалий час бродив по Європі, а 75 років тому матеріалізувався в Росії, не збирається сходити з арени політичної боротьби.

Більше того, перетворившись у привида після серпневого путчу, комуністична ідеологія знову прагне стати матеріальною силою. І це не могло залишити байдужими опонентів соціаліста Олександра Мороза. Володимир Шовкошитний одразу ж заявив, що компартію ніхто не відновить.

Дискусія продовжилась і під час затвердження проекту Постанови Верховної Ради «Про порядок введення в дію Закону про статус народного депутата». Тут вона вже стосувалася значка і посвідчення народного депутата України. Після виступу народного депутата Остроущенко, яка наголосила, що ці зразки можна затвердити лише після референдуму щодо символіки України, Олесь Шевченко одразу ж зауважив опонентам про їх перехід у відкритий наступ, прагнення реанімувати компартію і міняти символіку України. І лише завдяки тому, що головуючий припинив дискусію, вона не перейшла у відкриту конфронтацію між різними політичними силами.

Далі парламентарії проголосували за Закон «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та Постанову про введення його в дію.

Після гострих суперечок, які тривали протягом попередніх двох днів, прийнято, також з певними змінами, і Постанову щодо введення в дію Закону про надання додаткових повноважень уряду на півроку та про тимчасове зупинення повноважень Верховної Ради в пунктах законодавчої ініціативи.

З доповіддю «Про хід виконання Законів і Постанов, прийнятих Верховною Радою з питань законності і правопорядку, та про внесення відповідних змін до чинного законодавства» виступив голова Комісії з питань правопорядку і боротьби із злочинністю Ярослав Кондратьєв. Співдоповідачами з даного питання були міністр внутрішніх справ Андрій Василишин, голова Служби безпеки України Євген Марчук та Генеральний прокурор України Віктор Шишкін. І навіть простий перелік цих прізвищ і посад наводить на думку, наскільки серйозним було винесене на розгляд сесії питання. Як і те, що взяти участь в обговоренні його побажало майже 30 народних депутатів.

І дійсно, факти й приклади, наведені у виступах доповідача та його колег, переконливо свідчать, що корупція і організована злочинність, наявність яких нещодавно заперечували на найвищих державних рівнях, не лише існують, а й пустили глибоке коріння і, як метастази вразили наше суспільство. У тому числі, як зазначив доповідач, і тих, хто повинен боротися з цими явищами. Адже те, що кількість порушених кримінальних справ щодо хабарництва, яке є складовою корупції, різко згорнуто, наводить на думку про повторний хабар за це. А отже, не виключено народження корупції і в правоохоронних органах. Наводилися також приклади, як представник Президента на місці чинить тиск на прокуратуру щодо припинення кримінальної справи. А Генеральний прокурор Віктор Шишкін підкреслив: чи не найбільший тиск прокуратура відчуває з боку депутатів, що теж свідчить про участь в корумпованих структурах народних обранців різних рівнів.

Найтривожніше те, що доморощені злочинні угруповання народжуються в тілі державних структур. А мафіозні клани настільки жорстокі, що їх побоюються зарубіжні, в яких чималий досвід «діяльності». Щодо того, в яких складних умовах доведеться працювати тим, хто розпочне або вже веде боротьбу з корумпованими структурами, переконливо свідчить приклад комісії, очолюваної віце-прем'єром Іоффе, яка займається нині розслідуванням важкого становища в енергопостачанні і продажу нафти зокрема. На них, як підкреслив голова СБУ Євген Марчук чинять досить кваліфікований, з юридичної точки зору, тиск. Оскільки ж у нас немає відповідних законодавчих актів щодо боротьби з корупцією, то для уряду, який устами свого Прем'єр-міністра оголосив війну мафії, стає очевидною першочерговість прийняття таких документів.

Заслуговує, безперечно, на увагу думка про необхідність охорони других та третіх осіб в Кабінеті міністрів і Верховній Раді. Адже задля власної безпеки, як ми знаємо з досвіду інших країн, мафія не зупиниться ні перед чим.

Як прореагують народні депутати на виступи своїх колег, ми матимемо можливість ознайомитися після 14 грудня, оскільки саме до цього дня оголошено перерву у пленарних засіданнях Верховної Ради.

Василь ТУГЛУК, парламентський оглядач.

Мир хаті твоїй, Україно!

У Києві відбулася звітно-виборна конференція Українського фонду миру. Перш ніж звітувати про роботу цієї масової громадської організації, її миротворчу діяльність, голова правління фонду письменник Юрій Бедзик оголосив привітання, яке надіслав делегатам конференції Президент України Леонід Кравчук.

У звітній доповіді було наголошено, що і в цей скрутний час народ України виявляє особливу турботу про збереження миру на землі, злагоду в нашому суспільстві. Численні трудові колективи міста і села, мільйони громадян продовжують робити скромні грошові внески до скарбниці фонду, підтримуючи матеріально і морально мирну розбудову суверенної Української держави.

Останнім часом у діяльності фонду визначено нові актуальні пріоритети. Якщо раніше головна увага приділялася встановленню і підтримці ділових взаємозв'язків із зарубіжними миротворчими організаціями, то нині на першому плані — прагнення віддавати максимум матеріальних і духовних сил соціально незахищеним людям нашої країни: інвалідам, ветеранам війни і праці, багатодітним сім'ям, вдовам, тим, хто постраждав від чорнобильської катастрофи. З цією метою фонд наполегливо здійснює благодійну програму «Турбота». На її реалізацію вже використано понад 80 мільйонів карбованців. Крім безпосередньої грошової допомоги малозабезпеченим, на ці кошти споруджуються лікувально-оздоровчий комплекс для інвалідів, медичні і дитячі заклади, створюються різні благодійні підприємства, безплатні їдальні, закуповуються медико-діагностичне обладнання, ліки, призначаються стипендії дітям-сиротам тощо.

На конференції справедливо відзначалося, що з підприємств фонду, які зайняті такими милосердними справами, гріх стягувати державний податок, а це, на жаль, нині ще трапляється.

Чи не найбільше уваги учасники конференції приділили реалізації програми «Мир у нашому домі». З тривогою йшлося про те, що в сусідніх з Україною державах і регіонах — в Осетії, Карабасі, Абхазії, Таджикистані розпалено братовбивчі війни, ллється кров. Настійно лунали заклики до громадянського миру в нашій державі. Активісти миротворчого руху С. Некрасова з Донеччини, Б. Мечинський з Київщини, В. Арканова з Харкова, Р. Жилюк з Житомирщини, Л. Ніколаєва з Івано-Франківщини, інші делегати розповідали, що в різних регіонах України створюються координаційні ради громадської злагоди, ведуться пошуки спільної праці під девізом: «Хай буде мир у нашій українській хаті!»

Конференція намітила розмаїту палітру миротворчих заходів на перспективу, обрала новий склад керівних органів фонду. Головою його правління знову обрано відомого українського письменника і громадського діяча Юрія Бедзика.

Володимир ЧЕРКАС.

Актуально

Крим: де вивчати українську мову?

Вчителі і громадськість Красноперекопська звертаються до керівників автономії і України

Від Верховної Ради України — припинити дію статті 4 Закону Республіки Крим про освіту, яка суперечить Закону України про мови. Від парламенту Криму — привести зазначену статтю у відповідність із Законом України. Від Ради Міністрів Криму — розробити концепцію національної освіти в Криму та програму її реалізації, передбачивши в них вивчення української мови та літератури в загальноосвітніх закладах в обсязі, необхідному для практичного оволодіння державною мовою України, та використавши досвід національної освіти в Кримській АРСР 20—30-х років. Від Управління освіти Республіки Крим — вжити практичних заходів до створення мережі українських дитсадків, початкових і середніх шкіл, особливо в місцях компактного проживання на півострові українців.

Такі вимоги перед керівниками зазначених органів влади — Л. Кравчуком, І. Плющем, М. Багровим та В. Курашиком — поставили збори громадськості та вчителів міста Красноперекопська, що в Криму, які підготували відкритого листа. Його автори вважають також, що надії на вивчення української мови на півострові «були перекреслені руками депутатів Верховної Ради Криму, які прийняли Закон РК «Про освіту», де передбачено право вивчення державних мов Республіки Крим «відповідно до потреб батьків, учнів та студентів». Подібне формулювання повністю девальвує статус державної мови, надає можливість зовсім не вивчати жодної державної мови».

Громадськість Красноперекопська звернула увагу й на те, що Управління освіти Криму підготувало проект експериментального навчального плану для кримських шкіл, в якому до переліку обов'язкових дисциплін не введено українську мову, а іноземні мови вивчаються з першого класу.

Володимир СКАЧКО.

Продиктовано в номер

НАМ ПОКАЖУТЬ, ЩО ТАКЕ ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

У виставочно-комерційному центрі фірми «ЗовнішЕкспоБізнес» розпочала роботу міжнародна виставка «Охорона здоров'я-92», (триватиме до 27 листопада), в ході якої можна буде не лише ознайомитися з найсучаснішою медичною апаратурою, технологіями та ліками, але й знайти партнерів для ділового співробітництва, укласти угоди і підписати хоча б протоколи намірів про створення СП. Усі експоненти (а це 52 фірми з 13 країн світу та 17 українських підприємств) підтвердили свою готовність до такої праці. Пообіцяли сприяти цьому й представники медичної та чорнобильської комісій нашого парламенту, міністерств зовнішньоекономічних зв'язків та охорони здоров'я.

Слід зазначити також, що це чи не перша в Україні виставка, де не тільки експозиція, але й її організація та умови роботи експонентів відповідають усім світовим вимогам.

Андрій БОЄЧКО.

ПОЕТ ПОВЕРНУВСЯ — НА ДВІ СЬОМИХ

У столичному Будинку кіно відбулася прем'єра документальної трилогії режисера С. Чернілевського про Василя Стуса «Пресвітлої дороги свічка чорна» (кіностудія «Галфільм»). До фільму увійшло лиш дві сьомих відзнятого матеріалу, і режисер має намір робити ще одну стрічку про Стуса.

Ксенія МЕЛЕШКО.

ВСІ ГНОМИ В ГОСТІ ДО ПОЛТАВИ

Полтава приймає фестиваль лялькових театрів України «Прем'єри сезону». До міста прибули гості з Одеси, Харкова, Києва, Кривого Рогу, Вінниці, Черкас, Сум, Дніпропетровська, Донецька, Тернополя, Івано-Франківська, а також майбутні актори-лялькарі з Харківського інституту мистецтв та Дніпропетровського театрального училища.

Григорій ГРИНЬ.

П'ЯТЬ АВТОБУСІВ ДОПОМОГИ З ТЕРЛАНО

Понад 2,5 тисячі кілометрів — з італійського Терлано до Києва — пройшли п'ять автобусів фірми «Фіат» з гуманітарною допомогою для дітей, інвалідів, сімей, що постраждали від аварії на ЧАЕС або втратили батька в Афганістані. Привели їх через кордони водії профспілки працівників кооперації та інших форм вільного підприємництва. Значну частину гуманітарної допомоги, яку організував благодійницький Фонд католицької церкви «Карітас», підприємці розвантажили у Житомирі, за погодженням і підтримкою громадськості цього міста. І людям розрада, і профспілці зиск: автобуси залишаються у їхньому розпорядженні для організації туристичних мандрівок і здорового відпочинку.

Наш кор.

ПОРЯТУНОК ДЛЯ ПОТОПАЮЧИХ

Останнім часом на Буковині почали занепадати малі підприємства, особливо ті, що займаються посередницькою діяльністю. Зашморгом для них стали надмірні ставки податків. Бізнесмени звернулись до держадміністрації з проханням вплинути на ситуацію. Представник Президента на Буковині І. Гнатишин розпорядився зменшити ставки податків на доходи від посередницької діяльності з 75 до 35 відсотків. Розпорядження діятиме тимчасово — до затвердження нового порядку оподаткування.

Василь БАБУХ.

КОРДОН СТАЄ КОРДОНОМ

Згідно з рішенням «Укрзалізниці», «Держкоммитконтролю» і «Держкомкордону» на Південній і Південно-Західній залізницях створено по 9 станцій митного контролю, додатково до вже існуючих, пункти митного контролю встановлено на станціях Мигаєво, Роздільна, Березино, Тимкове Одеської залізниці та на станціях Мамалига і Сокиряний — Львівської.

Олексій ТРУСОВ.

Київ.

ВИЯВЛЕНО КРАДІЖКУ ІЗОТОПІВ

В кінці минулого тижня в Управління СБУ по Житомирській області надійшла інформація про викрадення в одній з військових частин, дислокованих в області, контейнера з радіоактивними ізотопами. Протягом лічених годин працівниками УСБУ та міліції встановлено особу, яка скоїла злочин та її партнери, які намагалися збути вкрадене.

Раїса СТЕЦЮК.

КАСАТОНОВ ЛУКАВИТЬ

За повідомленням прес-центру Комітету громадських організацій «Крим з Україною», 22 листопада розпочалося масове переправлення призовників Російської Федерації на головну базу Чорноморського флоту, про що не поставили до відома коменданта Сімферопольського гарнізону Юрія Безкровного. Російські патрулі ігнорують накази коменданта. Не погоджуючи своїх дій з Україною, адмірал Ігор Касатонов звинувачує її у невиконанні Ялтинської угоди, згідно з якою формування Чорноморського флоту має відбуватися за рахунок 50 відсотків громадян Росії і 50 відсотків громадян України.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

ЦЕ ВЖЕ УЛЬТИМАТУМ

Представник Президента в Миколаївській області Анатолій Кінах попередив працівників торгівлі про те, що відсутність у продажу хлібобулочних виробів, молочних та м'ясних продуктів тоді, як насправді вони є, розцінюватиметься, як саботаж. Це суворе рішення — природна реакція на відмову деяких магазинів (зокрема, № 100 та № 105) приймати товар.

Георгій ВОРОТНЮК.

Миколаїв.

Презентації

«НОРД» ПРЕЗЕНТУВАВСЯ, СТАЛО ТЕПЛІШЕ

NORTH AM. LTD

Так вийшло, що цю замітку я пишу після знайомства з доповіддю Прем'єр-міністра України Леоніда Кучми, яка була виголошена на сесії Верховної Ради України 18 листопада. Так, наведені ним факти красномовні — економіка республіки загнана у глухий кут. Її треба відбудовувати. Сподіватися необхідно, природно, тільки на свої сили. Але, втім, аж ніяк не можна відмовлятися від закордонних інвестицій, від допомоги зарубіжних партнерів.

Є ще відчайдушні люди, які бачачи кризисний стан нашої економіки, усе ж ризикують почати власну справу в Україні. Один з них — Сем Гершгорін, президент фірми «NORTH AM LTD», яка входить до асоціації економічного сприяння країнам СНД.

Товариська людина, яка вільно говорить англійською, українською, російською мовами, він охоче розповідав про нинішні справи фірми, про плани на майбутнє і перспективи співробітництва.

«Норд» володіє ексклюзивним правом на продаж товарів фірми «Sirs» у Східній Європі. Тому й створили в Україні мережу магазинів. Товари в них — чудові, за доступними цінами. Оплата в купонах чи у ВКВ — за бажанням покупця. Найбільший магазин знаходиться у Києві по вулиці Отто Шмідта, 26-б.

Втім, торгівля — це лише мала частка бізнесу. Сфера діяльності «Норда» набагато ширша. Його співробітники займаються, наприклад, комплектацією обладнання підприємств хімічної, нафтопереробної і харчової промисловості, розробкою електронної, побутової та оргтехніки. Налагоджено також виробництво й постачання фільтрів для цукрової промисловості, телефонів, паперу для факсів, найближчим часом почнуть працювати лінії по переробці сільськогосподарської продукції, виробництву продуктів харчування, соків, прохолодних напоїв.

Одне слово, як сказав на презентації фірми «NORTH AM LTD» її президент Сем Гершгорін, «до України ми прийшли надовго й з серйозними намірами». Додам: і вже багато встигли. Від цих слів, повірте, стає тепліше на душі.

Костянтин РЕМИЗОВСЬКИЙ.

На знімку: президент фірми Сем Гершгорін дає інтерв'ю Українському телебаченню.
Фото О. МАЛАХОВСЬКОГО.

БАРОНИ ВМІЮТЬ ПРАЦЮВАТИ

Візити

Наша газета розповідала про приїзд на Херсонщину нащадка засновника заповідника «Асканія-Нова», барона з Ліхтенштейна Едуарда Олександровича Фальц-Фейна. Під час другого відвідання своєї батьківщини 80-річний представник знатного колись роду передав (у перерахунку за нинішнім курсом) 40 мільйонів купонів для реставрації родинного маєтку в Асканії.

Візит був діловим. Свої враження від перебування на Херсонщині барон надрукував у чаплинській газеті «Радянська Таврія». Колись його не пускали сюди, і лише за допомогу у проведенні Олімпіади-80 (у Москві) дозволили побувати на півдні України. Виконуючи конкретну місію Міжнародного олімпійського комітету, барон змушений був зустрічатися з фактично дворовими командами, однак отримав можливість побувати і в Асканії. Часи змінилися, і барон з задоволенням відзначив факт набуття Україною незалежності. Під час нинішніх подорожей Е. Фальц-Фейну вдалося відшукати могилу бабусі Софії, інші родинні реліквії.

Хвилює його те, що родинний будинок у селищі, у якому колись бували відомі люди з усього світу (у тому числі останній імператор Росії Микола II) на межі руйнування. 100 тисяч доларів барона допоможуть врятувати приміщення, будівлю, створити цікавий туристичний маршрут — хоча він і не є власником будинку. Едуарда Олександровича здивували деякі прояви нашого способу життя: необов'язковість чиновників, безініціативність провінційних комерсантів. «Якби я тут затримався ще на кілька днів, — пише Фальц-Фейн, — гарантія: збожеволів би. Домовилися, скажімо, про ділову зустріч. Приходиш, а нікого немає». І все ж гість з оптимізмом дивиться на наше майбутнє: йому вдалося побачити паростки позитивних змін у таврійській глибинці.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Зверніть увагу

БУДЕ ТАКА ПАРТІЯ!

заявив журналістам голова правління Дніпропетровського комерційного «Приватбанку»

Буде, якщо в Україні й далі триватиме ущемлення комерційних структур та приватного бізнесу, — саме так і слід розуміти Сергія Тегіпка, голову правління Дніпропетровського комерційного «Приватбанку». «Сьогодні молодий бізнес, — сказав він, — має своїх представників у різних політичних партіях і рухах, що відстоюють радикальні перетворення, приміром, у «Новій Україні». Але становище до такої міри гостре і вирішальне; що в разі відхилень, задкування від обраного курсу, нічого іншого не залишається, як створити власну партію реформ та соціального прогресу, а відтак — боротися за владу...»

Коштів комерційним структурам, за його словами, вистачить. Цілком ймовірно, до них приєднаються керівники акціонерних підприємств та викуплених колективами підприємств.

До керівника «Приватбанку» — впливової фінансової структури західного зразка, з якою співробітничають фінансові кола країн СНД, потужні індустріальні підприємства України, варто прислухатися. Чи виникне партія молодих бізнесменів — хтозна, а от що «Приватбанк» щиро воліє прислужитися реформам в Україні, надає своїм клієнтам неабиякі стартові умови і переваги на період масової приватизації — це вже відомо багатьом.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Коротко

ХОДІННЯ У НАРОД

Бензиновий дефіцит призвів до істотного зменшення кількості автобусних рейсів. Враховуючи те, що сьогодні далеко не всі бажаючі з сіл можуть потрапити на прийом до керівника району, розпорядженням представника Президента України в Буринському районі І. Ховрата запроваджено виїзні прийоми відповідальними працівниками адміністрації і різних служб громадян за місцем їх проживання. Така форма спілкування імпонує людям, особливо дітнім і немічним.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Контакти

ФІЛІП... КЕСА... КЕСА...

Створений д... з ініціативи А... ктрон» і Льві... льного відділе... ржавного май... акціонерного ... провів семінар... підприємств, я... роздержавлен... ртію на семіна... «Концерн Еле... якого у цьому... міша — 90 мі... ліь акціями. ... що поруч ... та Сер... ся Філ... тивну участь ... ні «Електрону... радник англій... питань роздер... чи неабиякий ... фірмами Пол... Румунії та гл... юриспруденції... звернув увагу... мічні пробле... шуватись підп... тичні — полі... доцільно з ро... середнього б... му не варто ... кошти у навч... Україна, мова... нас сп... ринок ... о... недостатньо ... позиціями за...

Окс...
Львів.

На с...

ПОТ... ДОП... КУЛ... ЗАХ...

Захід Укра... сококультур... на перших з... рах обласно... нду і тур... сьменн... Іва... сив на проб... нове музичн... бліотека, ря... ність коштів... ницьку робо... конструкцію... мку.

Ми...
Закарпат...

...І С...

У лекційн... бі донецьк... булася пре... Петра Лавр... денно-Східн... тор — доне... дослідник р... речі, постій... Такої книги... цьких і поп... історії регі... сказав ре... держуніверс...

Тут же с... представля... «Просвіти» ... мав в обла... з шахтарям... лянами. Він ... нався, що в... думаних про... звана про... Очевидно, ... трібно! А щ... ки, то вона... чині в куто... вими владн...

Ю...
Донецьк...

«НОРД» ПРЕЗЕНТУВАВСЯ, СТАЛО ТЕПЛІШЕ

Є ще відчайдушні люди, які бачачи кризисний стан нашої економіки, усе ж ризикують почати власну справу в Україні. Один з них — Сем Гершгорін, президент фірми «NORTH AM LTD», яка входить до асоціації економічного сприяння країнам СНД.

Товариська людина, яка вільно говорить англійською, українською, російською мовами, він охоче розповідав про нинішні справи фірми, про плани на майбутнє і перспективи співробітництва.

«Норд» володіє ексклюзивним правом на продаж товарів фірми «Sirs» у Східній Європі. Тому й створили в Україні мережу магазинів. Товари в них — чудові, за доступними цінами. Оплата в купонах чи у ВКВ — за бажанням покупця. Найбільший магазин знаходиться у Києві по вулиці Отто Шмідта, 26-6.

Втім, торгівля — це лише мала частка бізнесу. Сфера діяльності «Норда» набагато ширша. Його співробітники займаються, наприклад, комплектацією обладнання підприємств хімічної, нафтопереробної і харчової промисловості, розробкою електронної, побутової та оргтехніки. Налагоджено також виробництво й постачання фільтрів для цукрової промисловості, телефонів, паперу для факсів, найближчим часом почнуть працювати дінії по переробці сільськогосподарської продукції, виробництву продуктів харчування, соків, прохолодних напоїв.

Одне слово, як сказав на презентації фірми «NORTH AM LTD» її президент Сем Гершгорін, «до України ми прийшли надовго й з серйозними намірами». Додам: і вже багато встигли. Від цих слів, повірте, стає тепліше на душі.

Костянтин РЕМИЗОВСЬКИЙ.

На знімку: президент фірми Сем Гершгорін дає інтерв'ю Українському телебаченню.
Фото О. МАЛАХОВСЬКОГО.

...цю замітку ...омства з до... ...міністра Ук... ...ми, яка була ...сії Верховної ...3 листопада. ...факти крас... ...міка респуб... ...ухий кут. Її ...ти. Сподіва... ...природно, ...и. Але, втім, ...відмовляти... ...х інвестицій, ...убіжних пар-

...НИ ВМІЮТЬ ПРАЦЮВАТИ

...повідала про ...щину нащад... ...відника «Ас... ...з Ліхтен... ...ександрови... ...ід час дру... ...оєї батьків... ...представник ...ду передав ...нинішнім ку... ...купонів для ...ного маєтку ...

...м. Свої вра... ...ення на Хе... ...адрукував у ...«Радянсь... ...його не ...ше за до... ...ні Олімпіа... ...зволили по... ...України. Ви-

Візити

конуючи конкретну місію Міжнародного олімпійського комітету, барон змушений був зустрічатися з фактично дворовими командами, однак отримав можливість побувати і в Асканії. Часи змінилися, і барон з задоволенням відзначив факт набуття Україною незалежності. Під час нинішніх подорожей Е. Фальц-Фейну вдалося відшукати могилу бабусі Софії, інші родинні реліквії.

Хвилює його те, що родинний будинок у селищі, у якому колись бували відомі люди з усього світу (у тому числі останній імператор Росії Микола II) на межі руйнування. 100 тисяч доларів барона допоможуть врятувати приміщення, будівлю, створити цікавий туристичний маршрут — хоча він і не є власником будинку. Едуарда Олександровича здивували деякі прояви нашого способу життя: необов'язковість чиновників, безініціативність провінційних комерсантів. «Якби я тут затримався ще на кілька днів, — пише Фальц-Фейн, — гарантія: збожеволів би. Домовилися, скажімо, про ділову зустріч. Приходиш, а нікого немає». І все ж гість з оптимізмом дивиться на наше майбутнє: йому вдалося побачити паростки позитивних змін у таврійській глибинці.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Зверніть увагу

...ДЕ ТАКА ПАРТІЯ!

...журналістам голова правління Дніпропетровського комерційного «Приватбанку»

...раїні й далі ...ня комер... ...приватного ...к і слід ро... ...нка, голову ...етровського ...иватбанку». ...бізнес, — ...своїх пред... ...політичних ...о відстою... ...ретворення, ...Україні». ...такої міри ...; що в ра-

зі відхилень, задкування від обраного курсу, нічого іншого не залишається, як створити власну партію реформ та соціального прогресу, а відтак — боротися за владу...»

Коштів комерційним структурам, за його словами, вистачить. Цілком ймовірно, до них приєднаються керівники акціонерних підприємств та викуплених колективами підприємств.

До керівника «Приватбанку» — впливової фінансової структури західного зразка, з якою співробітничають фінансові кола країн СНД, потужні індустріальні підприємства України, варто прислухатися. Чи виникне партія молодих бізнесменів — хтозна, а от що «Приватбанк» щиро воліє прислужитися реформам в Україні, надає своїм клієнтам неабиякі стартові умови і переваги на період масової приватизації — це вже відомо багатьом.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Коротко

...ННЯ У НАРОД

...цит призвів ...шення кіль... ...ейсів. Вра... ...годні дале... ...сіл можуть

потрапити на прийом до керівника району, розпорядженням представника Президента України в Буринському районі І. Ховрата запроваджено виїзні прийоми відповідальними працівниками адміністрації і різних служб громадян за місцем їх проживання. Така форма спілкування імпонує людям, особливо літнім і немічним.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Контакти

ФІЛІП МАЙО: КЕСАРЮ — КЕСАРЕВЕ

Створений два місяці тому з ініціативи АТ «Концерн Електрон» і Львівського регіонального відділення Фонду державного майна України Фонд акціонерного підприємництва провів семінар для керівників підприємств, які готуються до роздержавлення. Головну партію на семінарі, звісно, грав «Концерн Електрон», частка якого у цьому Фонді найвагоміша — 90 мільйонів карбованців акціями. Тому, природно, що поруч його віце-президента Сер... ...едведєва ...одився Філ... ...Майо, який ...в активну участь у роздержавленні «Електрону», — колишній радник англійського уряду з питань роздержавлення. Маючи неабиякий досвід роботи з фірмами Польщі, Угорщини, Румунії та глибокі знання в юриспруденції, Філіп Майо звернув увагу на те, що економічні проблеми мають вирішуватись підприємцями, а політичні — політиками. Починати доцільно з розвитку малого та середнього бізнесу. При цьому не варто вкладати значні кошти у навчання спеціалістів. Україна, мовляв, не Англія, у нас свій ... постсоціалістичний ринок, ...е очевидно, ... ми недостатньо користуєм... пропозиціями західного досвіду.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львів.

На о... тему

ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ КУЛЬТУРА ЗАХОДУ...

Захід України вважається висококультурним регіоном. Втім, на перших звітно-виборних зборах обласного відділення Фонду ...тури його го..., письменник Іван Чендей наголосив на проблемах. Потрібне нове музучилище, наукова бібліотека, ряд музеїв. Відсутність коштів затримує дослідницьку роботу з архівами, реконструкцію Мукачівського замку.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

...І СХОДУ

У лекційно-дискусійному клубі донецької «Просвіти» відбулася презентація книжки Петра Лавріва «Історія Південно-Східної України». Автор — донеччанин, невтомний дослідник рідного краю і, до речі, постійний автор «ГУ». Такої книги науково-дослідницьких і популярних нарисів з історії регіону ще не було, сказав ректор Донецького держуніверситету В. Шевченко.

Тут же свою книгу «Орда» представляв голова Львівської «Просвіти» Роман Іваничук, що мав в області кілька зустрічей з шахтарями, студентами, селянами. Він зауважив: «Переконався, що в області багато надуманих проблем, особливо так звана проблема «двоязиччя». Очевидно, комусь це конче потрібно? А щодо української мови, то вона загнана на Донеччині в куток переважно місцевими владними структурами».

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

Ракурс

Піонери нової ери

Ми з головою Київської обласної Ради Спілки піонерів України Зінаїдою Кияницею їхали до Ревнівської середньої школи Бориспільського району. Їхали в гості до тамтешніх піонерів. І я з деякою тривогою думав: як вони там?

А вони там — молодці! П'ятикласники показали свою майбутню фотогазету «Коли ми були малими», де буде зібрано всі їхні фото дошкільного віку з дотепними підписами. А у третьокласників ми якраз застали веселу гру «Подорож Барвінка у країну Україну», — це, власне, була така ігрова підготовка до вступу в піонери, вступу цілком добровільного й за згодою батьків. Щоб стати піонером, треба знати історію свого села і свій родовід. А придумано все це педагогом-організатором Людою Безпалою. Йдуть тут у піонери охоче, їх тут понад 150 чоловік.

Чому я все це так детально змальовую? А тому, що іноді дорослі готові використати дітей у своїх дорослих іграх. Пластуни, мовляв, і скаути — добре, піонери — фі. А вони — просто діти. І лозунг у них, у піонерів — не політичний, а людяний: «За батьківщину, добро і справедливість!»

На фото: Зінаїда Кияниця, Тарасик Шевченко та Оксанка Білошапка демонструють нову піонерську сорочку.

Олекса ВАЩЕНКО.

Вітаємо!

МУЗЕЙНІ ІМЕНИНИ

Скарбниці російського образотворчого мистецтва в Україні — Київському музею російського мистецтва — 70 років. Кияни знають, що музей розташований на вулиці Рєпіна. Та багато хто, прочитавши афішу, на якій зазначено — Терещенківська, ламав голову, мовляв, що це за вулиця?

— Колектив домагається, щоб вулиця була названа на честь відомих підприємців, колекціонерів та щедрих меценатів Терещенків, — Миколи, Федора, Івана. Про таких людей треба знати, — говорить заступник директора з наукової роботи Катерина Ладижинська. — Ми збираємося організувати виставку «Сім'я Терещенків у Києві».

У музеї зберігаються унікальні колекції картин Врубеля, Ге, Шишкіна, Айвазовського та інших відомих російських майстрів. До ювілею була показана монографічна виставка В. Верещагіна, присвячена 150-річчю великого художника.

Тепер тут розгорнуто цікаву експозицію «Таємниці старих портретів».

Колектив цього закладу має багато цікавих ідей. Хоч тут, як і скрізь, безліч проблем: де розміщувати фонди, за які кошти їх поповнювати?.. Та хто у свято говорить про сумне... Вітаємо!

Світлана СЄРОЙ.
Київ.

Резонанс

ОБІЙШЛИСЬ БЕЗ НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Кілька тижнів тому в «Голосі України» було опубліковано замітку «Хайль Шпірко», у якій йшлося про створення в місті націонал-соціалістичної партії України, яка ставить за мету «прихід до влади або шляхом загальнонародних виборів, або скориставшись досвідом Піночета в Чилі чи Шеварднадзе у Грузії». Це повідомлення поширив такий собі «борець» Шпірко, який видавав себе за співзасновника НСПУ.

Як повідомили в корпункт з прес-групи Управління служби безпеки України по Полтавській області, внаслідок перевірки встановлено, що на території області угруповань профашистської орієнтації чи таких, що ставлять за мету розпалювання міжнаціональної ворожнечі, немає. Із Шпірком проведено попереджувально-роз'яснювальну роботу, в ході якої він визнав помилковість своїх дій і запевнив, що припиняє будь-яку діяльність по створенню організаційних структур СНПУ.

Сам же Шпірко в розповсюдженій заяві склав із себе усі повноваження і взагалі припинив свою політичну діяльність. Важко сказати, що на нього вплинуло більше: «виховна» розмова в УСБУ чи погрози з вулиці.

Григорій ГРИНЬ.
Полтавська область.

ЄВРО...

У фінському м... ходив чемпіонат... вання на корот... нам дуже приєм... нагороду на 50... ним стилем ви... кий спортсмен ... який представля... ве товариство ... му 22 роки, а ... ватися у Леоні... Донецьку. Оста... плавальною осві...

ІЗ С...

Чемпіонат кра... Вища ліга. 15 тур...

«Металург» — ... 1:1 (1:0). 8000 гл... Зань (Львів). Го... — у господарів... — у гостей.

«Нива» — «Ве... 6000 глядачів. ... (Дніпропетровсь... люк (70) — у го... гирьов (4) — у ...

«Карпати» — ... (0:0). 3000 гляда... ховський (Сімфе... Топчієв (48) — ... Смігунов (85) — ...

«Буковина» — ... 2:0. (1:0). 5000 гл... Дердо (Іллічівсь... кель (26, 67).

«Чорноморець... мо». 1:1 (0:0).

У ВС...

Може, результ... туру першого ко... України серед ... ліги не заслуго... щоб їх внесли д... ги рекордів Гінн... туація могла б ... кальна, якби н... «Буковина» і її ф... Фінкель.

Чернівчани пер... ківський «Металі... єдиний виграш ... семи нічиїх. Пого... не миролюбство ... часто. І якщо ... Львові, Одесі, З... перники бороли... но, гостро і гля... забиті м'ячі, то ... Луганську, Луц... підписали надми...

Українське тел... традицією транс... за участю київ... мо». Не можна...

ПОВНА ДО... БЛОХІНУ

Керівництво гр... «Олімпіакос» пов... тренеру Олегові ... було сказано в ... найпопулярнішог... футбольного кол...

Після останніх ... відкинули «Олімп... те місце в чемпі... місцевих газетах ... докори на адресу ... тренера. З'явили... його швидку зам... від керівники к... що вони не тільк... Блохіна, але й ... що решта повідо... но «кризи» в ...

Хокей

Черговий матч ... Кубка МХЛ хокеїс... «Сокола», які пер... дируючій групі ... «Захід», проводил... жаль, поступилис... гас-Старс» — 3:7.

Решта резул... «Крила Рад» (Мо... талург» (Черепове...

Мы ... «БЕЛА... Тел...

МАЙО:
Ю —
РЕВЕ

місяці тому
«Концерн Еле-
кого регіона-
я Фонду де-
України Фонд
ідприємництва
для керівників
готуються до
Головну па-
, звісно, грав
рон», частка
Фонді найваго-
онів карбован-
му, природно,
віце-президен-
дєва одив-
який в ак-
роздержавлен-
— колишній
кого уряду з
авлення. Маю-
свід роботи з
і, Угорщини,
кі знання в
Філіп Майо
те, що еконо-
мають вирі-
мцями, а полі-
ами. Починати
тку малого та
су. При цьо-
кладати значні
я спеціалістів.
, не Англія, у
соціалістичний
идно, ми
стуємо про-
ого досвіду.
ТЕЛЕНЧІ.

му

ЕБУЄ
МОГИ
ТУРА
ДУ...

важається ви-
регіоном. Втім,
-виборних збо-
відділення Фо-
го пи-
чендей него-
х. Потрібне
, наукова бі-
музеїв. Відсут-
римує дослід-
архівами, ре-
чівського за-

ГОРВАТ.
область.

ХОДУ

кусійному клу-
Просвіти» від-
тація книжки
«Історія Пів-
України». Ав-
ний, невтомний
го краю і, до
автор «ГУ».
уково-досліднн-
них нарисів з
ще не було,
Донецького
у В. Шевченко.
книгу «Орда»
ова Львівської
н Іваничук, що
ільках зустрічей
удентами, се-
ажив: «Переко-
асті багато на-
особливо так
а «двоязичча».
ь це конче по-
української мо-
ана на Донеч-
реважно місце-
структурами».
ДОЦЕНКО.
ласть.

Ракурс

Піонери нової ери

Ми з головою Київської обласної Ради Спілки піонерів України Зінаїдою Кияницею їхали до Ревнівської середньої школи Бориспільського району. Їхали в гості до тамтешніх піонерів. І я з деякою тривогою думав: як вони там?

А вони там — молодці! П'ятикласники показали свою майбутню фотогазету «Коли ми були малими», де буде зібрано всі їхні фото дошкільного віку з дотепними підписами. А у третьокласників ми якраз застали веселу гру «Подорож Барвінка у країну Україну», — це, власне, була така ігрова підготовка до вступу в піонери, вступу цілком добровільного й за згодою батьків. Щоб стати піонером, треба знати історію свого села і свій родовід. А придумано все це педагогом-організатором Людою Безпалою. Йдуть тут у піонери охоче, їх тут понад 150 чоловік.

Чому я все це так детально змальовую? А тому, що іноді дорослі готові використати дітей у своїх дорослих іграх. Пластуни, мовляв, і скаути — добре, піонери — фі. А вони — просто діти. І лозунг у них, у піонерів — не політичний, а людяний: «За батьківщину, добро і справедливість!»

На фото: Зінаїда Кияниця, Тарасик Шевченко та Оксанка Білошапка демонструють нову піонерську сорочку.

Олекса ВАЩЕНКО.

Вітаємо!

МУЗЕЙНІ ІМЕНИНИ

Скарбниці російського образотворчого мистецтва в Україні — Київському музею російського мистецтва — 70 років. Кияни знають, що музей розташований на вулиці Рєпіна. Та багато хто, прочитавши афішу, на якій зазначено — Терещенківська, ламав голову, мовляв, що це за вулиця?

— Колектив домагається, щоб вулиця була названа на честь відомих підприємців, колекціонерів та щедрих меценатів Терещенків, — Миколи, Федора, Івана. Про таких людей треба знати, — говорить заступник директора з наукової роботи Катерина Ладижинська. — Ми збираємося організувати виставку «Сім'я Терещенків у Києві».

У музеї зберігаються унікальні колекції картин Врубеля, Ге, Шишкіна, Айвазовського та інших відомих російських майстрів. До ювілею була показана монографічна виставка В. Верещагіна, присвячена 150-річчю великого художника.

Тепер тут розгорнуто цікаву експозицію «Таємниці старих портретів».

Колектив цього закладу має багато цікавих ідей. Хоч тут, як і скрізь, безліч проблем: де розміщувати фонди, за які кошти їх поповнювати?.. Та хто у свято говорить про сумне... Вітаємо!

Світлана СЄРОЙ.

Київ.

Резонанс

ОБІЙШЛИСЬ БЕЗ НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Кілька тижнів тому в «Голосі України» було опубліковано замітку «Хайль Шпірко», у якій йшлося про створення в місті націонал-соціалістичної партії України, яка ставить за мету «прихід до влади або шляхом загальнонародних виборів, або скориставшись досвідом Піночета в Чілі чи Шеварднадзе у Грузії». Це повідомлення поширив такий собі «борець» Шпірко, який видавав себе за співзасновника НСПУ.

Як повідомили в корпункт з прес-групи Управління служби безпеки України по Полтавській області, внаслідок перевірки встановлено, що на території області угруповань профашистської орієнтації чи таких, що ставлять за мету розпалювання міжнаціональної ворожнечі, немає. Із Шпірком проведено попереджувально-роз'яснювальну роботу, в ході якої він визнав помилковість своїх дій і запевнив, що припиняє будь-яку діяльність по створенню організаційних структур СНПУ.

Сам же Шпірко в розповсюдженій заяві склав із себе усі повноваження і взагалі припинив свою політичну діяльність. Важко сказати, що на нього вплинуло більше: «виховна» розмова в УСБУ чи погрози з вулиці.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

ЄВРОПЕЙСЬКА ВЕРШИНА НАША!

Плавання

У фінському місті Еспоо проходив чемпіонат Європи з плавання на короткі дистанції. І нам дуже приємно, що золоту нагороду на 50-метрівці вільним стилем виборов донецький спортсмен Юрій Власов, який представляє профспілкове товариство «Україна». Йому 22 роки, а починав тренуватися у Леоніда Зябкіна в Донецьку. Останні п'ять років плавальною освітою Юрія займається старший тренер національної збірної нашої країни Леонід Капшученко.

На фінській воді окрім Власова виступав ще й дворазовий срібний призер Олімпіади в Барселоні вінничанин Павло Хникін.

— А Росія, між іншим, була представлена аж двадцятьма спортсменами,— розповів нам провідний тренер відділу плавання Міністерства України у справах молоді та спорту Андрій Власков, — Більшими складами, ніж ми, виступали також білоруси й молдавани. У них знайшлися на це кошти. Ми ж через примизливу бідність обмежилися двома атлетами...

Петро ГЕНЧУК.

Футбол

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 15 тур.

«Металург» — «Кривбас». 1:1 (1:0). 8000 глядачів. Суддя Зань (Львів). Голи: Маркін (7) — у господарів; Ніченко (80) — у гостей.

«Нива» — «Верес». 1:1 (0:1). 6000 глядачів. Суддя Головко (Дніпропетровськ). Голи: Кудлюк (70) — у господарів; Снєгирьов (4) — у гостей.

«Карпати» — «Шахтар». 1:1 (0:0). 3000 глядачів. Суддя Туховський (Сімферополь). Голи: Топчієв (48) — у господарів; Смігунов (85) — у гостей.

«Буковина» — «Металіст». 2:0. (1:0). 5000 глядачів. Суддя Дердо (Іллічівськ). Голи: Фінкель (26, 67).

«Чорноморець» — «Динамо». 1:1 (0:0). 1800 глядачів. Суддя Канана (Донецьк). Голи: Телесненко (84, з пенальті) — у господарів; Шкапенко (67) — у гостей. На 28-й хвилині Леоненко («Динамо») не реалізував пенальті.

«Кремінь» — «Таврія». 0:0. 10000 глядачів. Суддя Шебек (Київ).

«Зоря»-МАЛС — «Торпедо». 0:0. 8000 глядачів. Суддя Гордієнко (Дніпропетровськ).

«Волинь» — «Дніпро». 0 :0. 7000 глядачів. Суддя Сидор (Львів).

* * *

Пропущений матч першого туру. **«Таврія» — «Зоря»-МАЛС. 2:1 (1:1).** 1000 глядачів. Голи: Опарін (22), Гайдаш (55) — у господарів; Гусейнов (27) — у гостей.

Підсумкова турнірна таблиця першого кола

	І	В	Н	П	М	О
ДНІПРО	15	9	4	2	27—11	22
ШАХТАР	15	8	5	2	25—11	21
ДИНАМО	15	7	6	2	19—8	20
Буковина	15	7	4	4	18—7	18
Чорноморець	15	7	3	5	21—20	17
Металіст	15	6	4	5	23—18	16
Таврія	15	6	3	6	14—17	15
Волинь	15	6	3	6	19—25	15
Металург	15	5	5	5	19—18	15
Карпати	15	5	5	5	20—20	15
Кривбас	15	5	4	6	15—19	14
Зоря-МАЛС	15	4	3	8	11—26	11
Кремінь	15	3	5	7	9—22	11
Верес	15	4	2	9	15—25	10
ТОРПЕДО	15	3	4	8	15—19	10
НИВА	15	3	4	8	8—12	10

У змаганні бомбардирів лідирують: С. Гусєв («Чорноморець») і В. Дикий («Волинь») — по 8 м'ячів, О. Матвєєв — 7, В. Колесник («Металіст») та І. Карпонай («Металург») — по 6.

У всьому «винна» «Буковина»

Коментар

Може, результати останнього туру першого кола чемпіонату України серед клубів вищої ліги не заслуговують на те, щоб їх внесли до відомої книги рекордів Гіннесса. Втім, ситуація могла б виникнути унікальна, якби не чернівецька «Буковина» і її форвард Борис Фінкель.

Чернівчани перемогли харківський «Металіст» і то був єдиний виграш у турі проти семи нічиїх. Погодьтеся, подібне миролюбство трапляється не часто. І якщо в Тернополі, Львові, Одесі, Запоріжжі суперники боролися самовіддано, гостро і глядачі побачили забиті м'ячі, то в Кременчуці, Луганську, Луцьку команди підписали надмирні угоди.

Українське телебачення за традицією транслювало матч за участю київського «Динамо». Не можна сказати, що це був центральний поєдинок кола і навіть туру. Однак глядачам, гадаю, було не сумно. Вони побачили не забитий Леоненком пенальті. Як на мене, тренери динамівців переборщили з критикою на адресу цього безумовно талановитого гравця. Можливо, саме через отаке словесне штурхання тонус його виступів помітно знизився. Гадаю, що не один Леоненко винний у тому, що його клуб грає, м'яко кажучи, неяскраво.

Побачили одеські болільники і оригінальне суддівство арбітра з Донецька Євгена Канани. Ні, цей суддя грубих помилок наче й не припускався і симпатій до однієї з команд не виявляв. А от (думається, зі мною погодяться численні болільники і фахівці) пенальті і в ворота «Чорноморця», і в ворота «Динамо» він призначив сумнівні. Хоча, можливо, я й помиляюся.

Цей тур не вплинув на позиції лідерів. «Дніпро» зберіг за собою перший рядок у турнірній таблиці. Але відставання «Шахтаря», «Динамо», «Буковини» та й «Чорноморця» з «Металістом» практично мінімальне. Отож, і в другому колі, яке орієнтовно розпочнеться в перших числах березня 1993 року, боротьба обіцяє гострий сюжет.

А поки що болільників чекають матчі 1/8 фіналу розіграшу Кубка України. Вони відбудуться 25 і 29 листопада. І лише після цього український футбол піде на зимові канікули.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ПОВНА ДОВІРА БЛОХІНУ

Керівництво грецького клубу «Олімпіакос» повністю довіряє тренеру Олегові Блохіну. Так було сказано в заяві цього найпопулярнішого в Елладі футбольного колективу.

Після останніх поразок, які відкинули «Олімпіакос» на третє місце в чемпіонаті Греції, в місцевих газетах пролунали докори на адресу українського тренера. З'явилися натяки на його швидку заміну. У відповідь керівники клубу заявили, що вони не тільки підтримують Блохіна, але й попереджують, що решта повідомлень стосовно «кризи» в керівництві командою надалі залишатимуться без відповіді.

Олег Блохін перебуває «біля керма» пірейської команди вже третій сезон. У минулому «Олімпіакос» під його керівництвом посів друге місце в національному чемпіонаті.

ЛОБАНОВСЬКИЙ ПОКИ БЕЗ РОБОТИ...

Головний координатор збірних ОАЕ з футболу Валерій Лобановський відлучений від роботи з національною командою цієї країни на період розіграшу Кубка Перситської затоки, який проходитиме в Катарі з 27 листопада по 10 грудня.

Як повідомило радіо Абу-Дабі, це рішення прийнято Федерацією футболу ОАЕ через її неузгодженість з Валерієм Лобановським з приводу складу збірної. Відомого київського фахівця замінить колишній тренер збірної Польщі Антонін Пехнічек, який працює з одним із місцевих клубів.

У бесіді з кореспондентами Валерій Лобановський підтвердив це повідомлення, відзначивши, що таке рішення ще не означає розторгнення контракту на його роботу в цій країні на майбутні два роки.

Одночасно оголошено про завершення контрактів із Сергієм Мосягіним та Володимиром Веремєєвим, які працювали з молодіжною збірною ОАЕ.

Хокей

Черговий матч розіграшу Кубка МХЛ хокеїсти київського «Сокола», які перебувають у лідируючій групі конференції «Захід», проводили в Ризі і, на жаль, поступилися клубові «Ригас-Старс» — 3:7.

Решта результатів туру: «Крила Рад» (Москва) — «Металург» (Череповець) — 6:1, «Хімік» (Воскресенськ) — «Торпедо» (Ярославль) — 1:4, «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Мінськ) — 5:4, «Кристал» (Саратов) — «Динамо» (Москва) — 5:8, СКА (Санкт-Петербург) — ЦСКА (Москва) — 3;2.

ОСІЧКА В РИЗІ

Завтра кияни гратимуть у Санкт-Петербурзі.

Міністерство України у справах молоді і спорту висловлює глибоке співчуття заступнику міністра Ясинському Є. А. у зв'язку з тяжкою втратою — смертю матері

ХОЛОДЕНКО Анастасії Петрівни.

Академія наук України готується прийняти до своїх лав групу кандидатів. Опубліковано список претендентів у члени-кореспонденти та академіки. Хто матиме завтра найвищі наукові звання в Україні? Чи можна їх хоча б зіставити за масштабом, скажімо, з Вернадським? Слово — народному депутату України, директору Інституту народознавства АН України, доктору історичних наук Степану Павлюку:

Запрошуємо до розмови

ХТО ЩЕ НЕ ВСТИГ В АКАДЕМІКИ?

— Мене перш за все цікавить сфера суспільствознавства, гуманітарних наук. Отже, те, що я скажу, не стосується решти галузей. Там дещо інша ситуація...

Ми знаємо, що українській науці принесли багато популярності і честі такі люди, як Кримський, Крип'якевич, Грушевський, Рильський... Коли ми згадуємо ці імена, ми знаємо, що за наука була історія, літературознавство. Коли збудували свою державу, розглянулися і побачили, що ми накоїли у суспільствознавчій науці. Виявилося, що ми лише критикуємо те, що самі створили. За час перебудови, 2—3 останні роки, ми жахнулися, зрозумівши, яке антинаукове, антигромадське надбання маємо у філософії та історії — просто моторошно стає. Кому АН запропонувала місця академіків? Тим, хто створив фальшиву науку і сьогодні критикує її положення. За цей короткий час незалежності ми лише починаємо усвідомлювати, що навіть не виробили поняття методології науки. Ми нічого не створили або лише збираємося створити...

— Не було часу, бо сімдесят років розвалювали справжню науку, а сьогодні розвалюємо псевдонауку.

— Так... Методологічний максималізм у чому полягає? Писали про Жовтень. Тут дуже добре прислужилися наші вчені — зокрема, Кондуфор. Жовтня, як ми уже з'ясували, в Україні не було. Діяльність Компартії України досліджував Курас Іван Федорович, який балотується сьогодні в академіки. Це була його всепоглинаюча царина — про роль, місце і т. ін. Не створивши якоїсь методології, ми сьогодні переборщуємо, говорячи про бандерівців, УПА і таке інше. Отже, знову крайність. Знову немає об'єктивності... Цей перехід до справжньої науки мусить мати якусь паузу — щоб об'єктивно висвітлити свої визвольні змагання, свою історію. Були погані речі у бандерівському русі — треба й про це сказати.

— А ми сьогодні готові виправдовувати все. За принципом: Бандера гарний хоча б тому, що був проти комуністів. Біле стало чорним, чорне білим.

— Так, треба все показати. Історія має бути об'єктивна: Досить фальшивок. Досить говорити, що історія — опора якоїсь держави чи системи. Опір бандерівців має моральне обличчя, але це треба показати аргументовано і чесно. При опорі застосовують різні методи. І треба сказати, що там було вимушене, а що ні. Лише тоді ми матимемо гордість за моральну гідність наших діячів...

Ці люди сьогодні беззастережно вимагають захищати бандерівський рух. Виходячи з цього, ми не можемо говорити про серйозні досягнення в українській суспільствознавчій науці, а ці люди не можуть мати високі академічні звання.

— Ті академіки, які стали ними лише завдяки кон'юнктурі: чи мають вони право приймати сьогодні нових?

— Слушне зауваження. Справді, система обрання мала два фільтри: Політбюро і Академію наук. Остання практично нічого не вирішувала. Тому ми знаємо, хто наші академіки, знаємо, що вони обиратимуть поповнення під себе. Така ланцюгова реакція не дасть нам ніколи можливості ввійти у нормальне русло.

— Безвихідь?

— Спочатку треба наростити потенціал, напрацювати щось — щоб було за що присуджувати високі звання. Скажімо, у літературознавстві хоча і є якісь здобутки — Микола Жулинський досліджував розстріляне відродження тощо — але я не переконаний, що цього уже достатньо, щоб балотуватися в академіки України. Я не про природничі науки — хочу це ще раз підкреслити. А там, де ідеологія, система не давала можливості розвиватися... Це об'єктивна річ. Думаю, що всі ми мусимо зрозуміти, що не маємо належного рівня і не маємо права називатися академіками у цих галузях.

Сьогодні ми лише перевидаємо історичну спадщину, і недарма я назвав імена, якими пишаємося у суспільствознавстві: нових аналітичних праць немає. Тому найкраще — це мораторій тривалістю у 2 строки на присвоєння звань АН... Ті, хто є, — хай доживають у своїх званнях.

— Піде стара генерація. Що далі?

— Дуже складне питання... Щодо нових академіків, то вихід тут є: треба друкувати у пресі, за які праці, заслуги висувають кандидатів. Взяти того ж Кураса. Або Гордієнка: він не міг би висунути свою кандидатуру, оскільки все життя захищав соціалістичний спосіб життя, боровся з українським буржуазним націоналізмом. Звичайно, маємо досить і порядних людей. Але у них — по одній монографії...

— Замало для звання академіка...

— Так. Хоча, звичайно, справа не у кількісному підході. Не можна бити лише кілограмами паперу. Але все одно: широкий загал має знати, за які ідеї висунули кандидата. Певен: якби списки праць, суть здобутків кожного надрукували, вдесятеро скоротився б список кандидатів. Їм самим стало б соромно. Можливо, взагалі не стало б претендентів. Ось, візьмімо список: бачу прізвище Євтух. Гарний чоловік, але замало праць. Михальченко, доктор філософських наук — у 1992 році видав книжку про те, що є радянський народ, що треба подумати, яка то достойна категорія, що ідеали комунізму ще не зжили себе. Я уже не кажу про сумнозвісного Юрія Римаренка та інших...

Далі. Академік — найвище наукове звання: і в нас, й у всьому світі. Сьогодні формується дуже багато громадських академій, у яких розчиняється поважність звання «академік». Скажімо, є таке потворне явище, як інженерно-технологічна академія. Там поважні люди, але ж не можна всерйоз говорити про академіка-виробничника, який не має друкованих статті, говорити про академіків Юхновського, Патона. Не можна зіставляти їх, не можна ставити на одну площину. Це — профанація звання. Уже створено вісім чи й десять академій, в них налічуються тисячі академіків... Про це мусять подумати і віце-прем'єр з гуманітарних питань, і Академія наук на своєму засіданні. Але найкраще було б, якби претенденти самі зіставили себе з тими, хто мав звання академіка багато раніше, і вирішили: чи варто? Мудріші були б...

— Отже, мораторій. Припустимо. Що далі? Хто формуватиме нову академію?

— Справді, якесь замкнене коло. Про це треба говорити. Статут АН заформалізований: академіки обирають академіків. Проте мин[е] якийсь час...

— Але ж свіжих сил там все одно не додасться? Мабуть, закінчуючи нашу сьогоднішню розмову, просто не варто ставити крапку...

Вів розмову
Костянтин ПАРИШКУРА.

В партіях і рухах

Володимир ІЛЛІЧ:

«МИ—ПАРТІЯ ЗДОРОВОГО ГЛУЗДУ»

У Криму, судячи зі всього, з'явилася реальна політична сила, здатна не тільки успішно боротися за владу в республіці, але, щонайважливіше, вивести економіку регіону з найглибшої кризи. В Сімферополі відбулась установча конференція Партії економічного відродження Криму (ПЕВК), яка принципово відрізняється від уже існуючих на політичній арені автономії партій і рухів. Перші заяви лідерів викликали чималий інтерес у кримчан нетрадиційним поглядом на актуальні проблеми республіки.

На запитання кореспондента Телеграфного агентства Криму відповідає співголова ПЕВК Володимир ШЕВЙОВ.

— Крим міцно утримує сумну славу регіону з найгострішими національними проблемами. До цього дня різні рухи саме з яскраво вираженою національною ідеєю визначали характер політичної боротьби і тиску на структури влади. Мітинги, збори російськомовних, проукраїнських, кримськотатарських політичних угруповань безперервно розбурхують громадськість республіки. І раптом з'являється партія, яка не робить ставки на національне питання. Чи не дивно? Не боїтесь поховзнутися на цьому?

— По-перше, зауважу, що «раптом» щодо створення нашої партії недоречно. Сумний хід політичного життя, поглиблення кризи економіки призвели до того, що практики-економісти, ділові люди вирішили самі взятися наводити порядок в розореному до краю суспільстві.

ПЕВК пропонує використати багатий світовий досвід антикризових заходів, не експериментуючи на народі, не винаходячи велосипеда. Але, в першу чергу, ми вимагаємо нарешті перейти до діла! І розв'язувати проблеми не за рахунок тої чи іншої нації, а на користь усіх народів Криму. Уявіть неймовірну ситуацію у якійсь сім'ї: їсти-пити немає, а домочадці впевнені, що хліб-сіль з'являється тоді, коли з'ясують — хто з них був раніше прописаним у квартирі. Абсурд? Безперечно. Саме так себе поводять деякі політики.

Зверніть увагу: дедалі більше кримчан починають розуміти всю згубну безглуздість пошуку «самого кримського народу». А ті, хто робить ставку на національну ідею в політиці, втрачає підтримку мас.

Тим часом партія економічного відродження Криму не обходить мовчанкою нацпитання. Ми наполегливо звертаємось до всіх: співвітчизники, ми жили і будемо жити всі разом тут, на півострові, так спрямуймо ж усю енергію на створення заможного й щасливого життя! У наших народів вороги спільні — злидні, розруха, злочинність.

— Але, Володимире Іллічу, повторю почуте на різних мітингах: «Саме нас утискують, саме ми пасинки!» Кричать так і росіяни, і українці, і кримські татари.

— Ви ж розумієте, що це чистісінька спекуляція, гра на низьких почуттях голодних, зацькованих безвихіддю людей. Загострення нацпитання — це майже завжди замаскована спроба втекти від відповідальності за зубожіння мас.

— Скажіть, для ПЕВК п'ята графа має значення?

— Нас національність члена партії, як і будь-якої людини, взагалі не цікавить. Головне — наскільки вона розумна, діяльна і конструктивна. Наскільки позитивно вона настроєна на творення добра. Ми, коли ваша ласка, — партія здорового глузду...

— ...Як мовиться, партія великого капіталу. Чи не так?

— Серед наших однодумців значна частина керівників виробництва, бізнесменів, працівників владних структур, депутатів різних рівнів, представників наукової еліти. Це частина суспільства, найздібніша і найвільніша, обізнана на ділі із законами економіки і суспільного розвитку. Детальну інформацію про ПЕВК можна отримати у Сімферополі за телефоном 290-627. Адже наша партія відкрита для кожного, хто активно поділяє позицію ПЕВК.

— І в чому її суть?

— Якщо коротко, то в соціальній сфері ми за громадянський мир і міжнаціональну злагоду. В економіці — за якнайскоріші радикальні перетворення, багатоукладність, соціально орієнтовану ринкову модернізацію господарства. В політиці — за реальну багатопартійність, поетапне реформування структур влади в руслі демократизації державної системи. ПЕВК дуже близька за метою і духом руху «Нова Україна». До речі, зараз в ряді регіонів України створюються партії, дуже схожі за поглядами з нашою. Ми не виключаємо тісного співробітництва з ними в майбутньому.

— Володимире Іллічу, партія закликає і до співробітництва, і до терпіння, однак досягти поставленої мети можна тільки взявши кермо правління. Отже, боротьба за владу неминуча?

— Боротьба за владу — природна і важлива частина діяльності кожної партії. В тому числі і ПЕВК, яка сьогодні перебуває в опозиції. Однак прагнути влади — зовсім не означає нагнітати страхи, дестабілізувати суспільство мітингами та іншим, відволікаючи від насущних турбот. Ми — партія парламентського типу, а отже — за досягнення мети через вибори, через своїх прихильників у парламенті і, звичайно, через підтримку народу.

— Народ підтримає партію?

— Упевнений. Кінцева мета партії — благополуччя і процвітання всіх і кожного — близька кожній людині, незалежно від віку, соціального стану і, хоч яким дивним комусь здаватиметься, національності.

Бесіду вів
Володимир
АНДРОНАКІ.

Експрес-інформація

НАПРУЖЕНИЙ СПОКІЙ

Північно-осетинська та інгуська сторони в цілому дотримуються режиму надзвичайного стану, повідомив штаб тимчасової адміністрації. Проте ситуація в зоні конфлікту залишається напруженою. Обстріляно кілька контрольно-пропускних пунктів та міліцейських постів, зареєстровано 21 правопорушення.

Учора у Владикавказі відбулося засідання Верховної Ради Північної Осетії. Депутати обговорювали ситуацію в республіці, хід виконання указу Президента Росії про розведення ворожих сторін. Того ж дня глава північно-осетинського парламенту А. Галазов вилетів до Москви.

ОДНА ЗА ВСІХ

Про можливість накласти вето на домовленості між США та ЄС з питання експорту сільськогосподарської продукції заявила Франція. Як сказав прем'єр-міністр цієї країни П. Береговуа, домовленості не прийнятні для Франції, оскільки вони передбачають скорочення експорту згаданої продукції з держав Західної Європи. Такі умови завдадуть удару як по французьких фермерах, так і по фермерах інших країн ЄС.

ВОРОЖІ СТОРОНИ ЗУСТРІНУТЬСЯ В ПАРЛАМЕНТІ

Надзвичайна сесія Верховної Ради Таджикистану продовжує свою роботу в Ходженті. Депутати розділилися на комісії, щоб внести пропозиції про склад нового уряду республіки, в якому були б представлені всі фракції. Новообраний глава таджикистанського парламенту Е. Рахмонов згідно з рішенням Верховної Ради запросив керівників різних збройних формувань взяти участь у роботі сесії, щоб обговорити шляхи припинення конфлікту.

ТОРГІВЛЮ З МОРЯ ПРИПИНЕНО

Військові кораблі НАТО почали затримувати й обшукувати судна, які входять у югославські територіальні води. Ці операції здійснюються в рамках виконання торгового ембарго проти Сербії та Чорногорії. До останнього часу кораблі НАТО могли лише спостерігати за судноплавством в Адріатичному морі та реєструвати «сумнівні» судна. Тепер їх повноваження значно розширилися.

ОСТАТОЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ виборів до литовського парламенту обнародувала вчора центральна виборча комісія. Згідно з її даними, Демократична партія праці Литви одержала в сеймі 73 з 141 місця. Кандидати від «Саюдіса» завоювали лише 30 парламентських мандатів.

ЯК ДІЛИТИМУТЬ ФЕДЕРАЦІЮ!

Чергове засідання Федеральних Зборів Чехо-Словаччини має відбутися сьогодні. Минулого тижня парламент ЧСФР так і не схвалив рішення про поділ федерації без проведення референдуму з цього питання. Заступник прем'єр-міністра Словаччини Ковач заявив: якщо Федеральні Збори й цього разу не приймуть закону про поділ країни, то це означатиме кінець існуванню парламенту ЧСФР. У такому разі ініціативу у справі поділу федерації мають перебрати на себе вищі законодавчі органи Чехії й Словаччини.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Продовжуючи тему —

УКРАЇНСЬКИЙ ШЛЯХ

Лондонський журнал «Економіст», який завжди висвітлював події в різних регіонах світу солідно й поінформовано, цієї осені чомусь вирішив відступити від своїх традицій. Зокрема, надрукував кілька статей, в яких, м'яко кажучи, оригінально змалював ситуацію в Україні, не вважаючи за потрібне спиратися на реалії нашого життя. Одну з таких статей (в «обробці» ІТАР—ТАРСу) передрукували «Аргументы и факты» (№ 35).

«Голос України» критично проаналізував публікацію «Економіста» (№ 182 за 24 вересня). Виступ нашої газети набув широкого розголосу як в Україні, так і за її межами. До честі «Аргументов и фактов», вони дали фактичне спростування власного передруку, подавши перед ним красномовний заголовок: «Качка» прилетіла з Лондона» (№ 38—39). Спростовують британських авторів і авторитетні спостерігачі, які бачать становище в Україні на власні очі. Наприкінці жовтня «Економіст» надрукував під назвою «Український шлях» (мабуть, теж у порядку самоспростування?) листа-відповідь на свої «одкровення», автором якого є відомий політолог і журналіст, керівник української служби «Радіо Свобода» Роман Купчинський. Пропонуємо цей матеріал увазі читачів.

З деяких причин ви виокремлюєте Президента України Леоніда Кравчука і критикуєте його за гріхи комуністичного минулого, тоді як іншим, а саме Борису Єльцину та Едуарду Шеварднадзе, ви це великодушно прощаєте.

В Україні поки що нікого не заарештували за його вірування чи за його статті. Хоча пан Кравчук і робив легковажні заяви щодо депортації критиків з числа українських емігрантів, давайте не забувати, що навіть США офіційно залишають за собою право заборонити в'їзд членам комуністичних партій.

Ви згадуєте численну армію України як таку, що являє собою загрозу. Але це не українські війська створюють тихий хаос у Прибалтиці, нема їх і в Таджикистані чи Грузії; вони становлять частину сил підтримки миру ООН в Боснії та Герцеговині. Мабуть, це добре, коли українці гинуть в Сараєві, намагаючись розібрати завали європейських політиків, але це важкий гріх, коли українці захищають власні кордони.

Що ж до лояльності преси, то я вже протягом 20 років уважно стежу за пресою, спершу в радянській, а тепер і в незалежній Україні, і запевняю вас, що вона критикує не лише Президента, а й парламент та Кабінет міністрів. Нещодавно вигнаний з посади прем'єр-міністра Вітольд Фокін скаржився, що його усунули завдяки несправедливому ставленню до нього преси.

В одному ви праві — що в Україні не проводяться реформи. Та не слід це пов'язувати ані з комуністичним минулим керівництва, ані з націоналізмом. Такий спрощений підхід перекручує проблему. Колишні комуністи, що керують Росією, сповнені бажанням здійснити реформи. Україна ж поки що намагалася ухилитися від неминучого. Є багато підстав для цього, та головна — відсутність підготовленої політичної еліти, добре обізнаної з механізмом дії ринкової економіки. Не треба забувати, що Україна була лише провінцією і рішення приймалися не в Києві. Еліта була і досі є в Москві, тоді як у Києві другорядні представники номенклатури, які перед тим мали обмежені контакти з реальним світом (якщо взагалі їх мали), тепер відповідають за долю країни.

Власкори повідомляють

Бішкек

БЕЗ ПОСЕРЕДНИКІВ

Договір про основи міждержавних відносин підписали Президент Киргизстану А. Акаєв та Президент Молдови М. Снєгур, який побував у Киргизстані з офіційним візитом. У ході зустрічі було підписано також торговельно-економічну угоду на наступний рік.

Обидва президенти високо оцінили значення цих документів. Вони підкреслили необхідність збереження господарських, гуманітарних та інших зв'язків з державами співдружності. Але за умови, що сьогодні вони мають будуватися інакше, поважаючи суверенітет держав-партнерів. Президенти підкреслили, що й раніше між Киргизстаном та Молдовою існували економічні зв'язки. Однак тепер ці відносини піднялись на якісно новий рівень: вони стали прямими, без посередників. Снєгур сказав, що тепер при обопільному бажанні можна буде розширювати співробітництво в багатьох сферах, однаково важливих для розвитку народного господарства обох республік. А для того, щоб підписані документи «запрацювали», вирішено створити робочі комісії, що контролюватимуть хід реалізації всіх пунктів договору. Президент Молдови запросив Аскара Акаєва відвідати його республіку з візитом-відповіддю.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Алма-Ата

ШАНС ДЛЯ КОЛИШНЬОЇ ПАРТНОМЕНКЛАТУРИ

Перший віце-прем'єр Казахстану О. Сосковець указом Президента республіки звільнений з посади «у зв'язку з переходом на іншу роботу». Це викликало подив, оскільки зірка Сосковця ішла вгору.

Під рубрикою «Сенсація» газета «Панорама» дещо підняла завісу над таємницею кар'єри Сосковця. Трохи раніше він отримав запрошення, стверджує газета, від Бориса Єльцина очолити одне з промислових міністерств Росії. А точніше — Міністерство чорної та кольорової металургії.

За неперевіреними даними тієї ж «Панорами», проти колишнього віце-прем'єра в Казахстані порушено слідство. І він, мабуть, найближчим часом залишить республіку і працюватиме у Москві. Там у нього п'ятикімнатна квартира.

На думку спостерігачів, це значно знизить і без того невисокий реформаторський потенціал уряду Казахстану, де Сосковець вважався ключовою постаттю. Більше того, саме його називали реальним претендентом на крісло прем'єра. Зникнення такої крупної фігури з політичної шахової дошки дало главі нинішнього кабінету С. Терещенку та колишній партноменклатурі хороші шанси в парламенті.

Тетяна КОСТІНА.

Баку

РОЗПЛАТА ЗА ГРІХИ

У столиці Азербайджану заарештовано начальника управління контррозвідки Міністерства оборони республіки Бахтіяра Алієва. У 1991 році, коли він був начальником МУВС Баку, то керував операцією по розгону мітингу студентів та інтелігенції, що відбувався 27 квітня — у річницю завоювання Азербайджану більшовиками. Того дня було побито й заарештовано кілька депутатів парламенту від опозиції.

У санкції Генерального прокурора республіки також говориться, що Б. Алієв причетний до недавньої спроби державного перевороту.

Ровшан АЛІЄВ.

Німецький калейдоскоп

● 12 студентів медичного інституту в Ерфурті оголосили голодовку проти закриття цього навчального закладу. Земельний уряд Тюрингії вирішив, що він не в змозі утримувати дві великі вищі школи — в Ерфурті та Йєні, і тому планується залишити лише Йєнський університет. Такий крок викликав хвилю протесту серед професорсько-викладацького складу і студентської громади. Очікується, що до дванадцяти голодуючих може приєднатися ще значна кількість молоді.

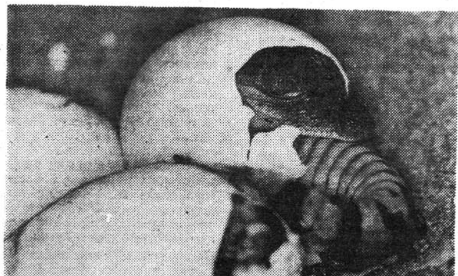
● Бундестаг зробив перший крок до скорочення грошової допомоги іноземним робітникам у Німеччині. Після коротких дебатів законопроект з цього приводу було передано у комісії для детального вивчення і вироблення рішення. Очікується, що після прийняття закону буде припинено підпільну торгівлю фіктивними запрошеннями на роботу до ФРН. Такий бізнес набув тут широкого розповсюдження. Чимала кількість так званих гастарбайтерів прибуває у Німеччину, не маючи реального робочого місця, і уряд змушений сплачувати їм грошову допомогу до 500 марок щомісяця.

● Міністри з питань охорони навколишнього середовища 87 країн проведуть з 23 по 25 листопада у Копенгагені переговори з проблем збереження озонового шару. До цього представники держав, які підписали у 1987 році в Монреалі угоду про заборону викидання в атмосферу речовин фреонового типу, збиралися у Найробі, аби обговорити нові можливості припинення руйнування озонового середовища. Очікується, що у Копенгагені монреальський договір буде продовжено до 1995 року. В Німеччині цим переговорам надають великого значення і вважають, що питання буде поставлено ширше: мова може йти про проблеми збереження природи взагалі. Наскільки це актуально для ФРН, говорить хоча б той факт, що ліс тут, майже 70 відсотків, гине або тяжко хворіє.

● Новий суперсучасний винищувач може надійти незабаром на озброєння німецьких військово-повітряних сил. Замовлення на виробництво цього євролітака буде розміщено на підприємствах відомого концерну «Мессершмітт-Бельков-Блом». Вартість одного винищувача коливатиметься від 90 до 95 мільйонів марок.

Анатолій ФЕДОРІВ.

Бремен.

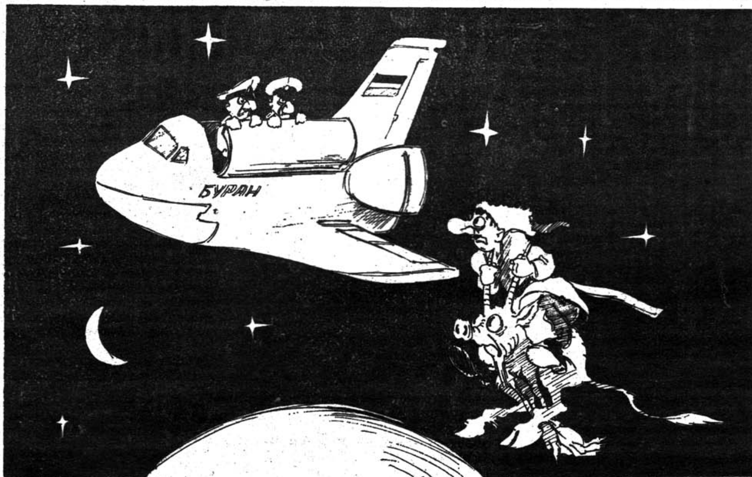

Природа

Нащадки динозаврів

Так можна назвати крокодилів. Адже вони з'явилися на планеті 150 мільйонів років тому, але на відміну від «великих братів» і досі живуть у прісних водоймах субтропіків і тропіків. Єдине, в чому їм не дуже повезло, це те, що їхня шкіра, а останнім часом і м'ясо мають великий попит у людей. Незважаючи на збільшення кількості спеціальних ферм, де вирощують крокодилів, браконьєри процвітають. І невідомо, чи проживе цей крокодильчик, який щойно вилупився, своє життя, так і не пізнавши людської жорстокості.

Фото з журналу «Еуропео» (Італія).

...Втопили у них останній супутник, а вони, бач, знову літають. Мал. Володимира КИСЕЛЬОВА.

Листи з армії

Чим більше буваю у військових частинах, тим більше тривожусь.

Змикаються шовіністичні ряди вищого офіцерського складу, очолювані новітніми муравйовими.

А поручики голіцини, прикривши мундир бартерним піджачком, уже вискакують і на трибуну сесій Верховної Ради.

Пісенька їхня стара: «без единой и неделимой России Украины не бывать».

Проти суверенної держави ведеться не тільки економічна диверсія, а й робиться все, щоб розвалити національну армію.

Ще влітку до корпункту надійшла інформація: проти міністра оборони України готується удар муравйових, що пригрілися під українським сонцем. Мета: оскільки Морозов є гарантом незалежності і стабільності армії, його треба змістити з посади.

Я попросив генерала Н. перевірити цю інформацію. Він підтвердив: у штабах формується опозиція міністрові.

КОСМІЧНА ПІДНІЖКА

УНІКАЛЬНА АПАРАТУРА ПОВИННА ПРАЦЮВАТИ НА НАШУ ДЕРЖАВУ

ЧИ МОЖНА ОБІЙТИСЬ БЕЗ РОСІЇ

ПРИКЛАДОМ того, як Москва продовжує розпалювати антиукраїнські настрої в усіх родах військ (а не тільки на Чорному морі), є метушня навколо космічних підрозділів. Скажімо, на околиці далекого провінційного містечка Дунаївці, що на Поділлі, розташований єдиний в Україні й унікальний за технічною оснащеністю ОКВК — окремий контрольно-вимірювальний комплекс. За штатною структурою це щось на зразок полку. Дві сотні офіцерів-математиків, інженерів-програмістів, інженерів-зв'язківців вищої кваліфікації обслуговують сучасну апаратуру вартістю в мільярди карбованців. До 16 липня комплекс працював у єдиному контурі управління Головного центру космічних засобів колишнього СРСР. Та тільки-но полк склав українську присягу, Москва відразу виключила його зі своєї системи стеження та обробки інформації з супутників. «Без вас обійдемося! — почули з Москви голос генерала Іванова. — Я вас просив не складати українську присягу».

Постала проблема: якщо техніка не працюватиме, то скоро вийде з ладу. Тим більше, що Росія відкликала представників своїх військових заводів, які ремонтували апаратуру...

Через два тижні українську присягу склали два ОКВК Кримської космічної дивізії — євпаторійський та сімферопольський. Оскільки євпаторійський центр далекого космічного зв'язку сьогодні працює над науковими програмами, в яких беруть участь країни Західної Європи, Москва «простила» його. А сімферопольці поплатились, як і дунаївці.

Услід за виключенням комплексів з контуру управління почалася атака преси. Ось, зокрема, публікація в «Крымских известиях» під рубрикою «О космосе без грифа «Секретно». Червоною ниткою в ній проходить одне: в припиненні роботи ОКВКів винна Україна.

Так, ми заявили про створення власних космічних військ. Але це не означає, що відмовляємося від співробітництва. Якби Україна виходила з принципу: хто кому більше нашкодить, — то наявними силами сьогодні можна було б заблокувати діяльність усіх супутників колишнього СРСР, що їх привласнила за принципом експропріації Росія. Але ж і розвідувальні, й народногосподарські супутники обертаються довкола Землі без перешкод. Натомість, вклавши значний науково-технічний потенціал у їх створення, Україна отримала тільки гонорову обструкцію від московських генералів. Правда, донедавна працював на орбіті метеорологічний супутник, яким керували й українські комплекси. Та щоб не контактувати з неслухняною «окраїною», Голіцинський центр (Московська область) буквально потопив останню надію на результативну роботу офіцерів сімферопольського та дунаєвецького космічних комплексів, скинувши супутник в океан. Сотні офіцерів двох комплексів лишилися без роботи і «ганяють» апаратуру в холостому режимі, аби не псувалася.

Один з вищих офіцерів Кримської космічної дивізії у цьому зв'язку сказав: «Ни один утопающий в золоте богач не позволил бы простаивать уникальному и бесcловно дорогому оборудованию, а вместе с ним и грамотнейшим специалистам, вынужденным терять квалификацию. А мы, украинцы, россияне, крымчане, (і така, бачте, є нація!), уже подумывающие о том, как бы с голоду не пропасть, — представьте, позволяем». У сказаному велика частка істини. Та через певні орієнтації ветеран ОКВК змістив акценти, мовляв, українська сторона теж винна у припиненні роботи космічних центрів. У цьому плані вів розмову зі мною й заступник командира дивізії, а точніше центру контрольно - вимірювальних комплексів, полковник Нечаєв. Він сказав однозначно:

— Кравчук мусить домовлятися з Єльциним. Треба просити, щоб нас включили в єдиний контур управління.

— Центри були відключені амбіційними генералами з Москви. Невже Україна мусить падати перед ними навколішки?

— А що робити? Треба кланятися....

Отже, все зводилося до одного: самим продемонструвати, що без Росії не обійтися.

Інакше на цю проблему дивиться командир дунаєвецького полку полковник Глущенко:

— У даному разі космічну «суверенізацію» продемонструвала не Україна, а Росія. І звинувачувати тут Кравчука та уряд немає підстав. Звичайно, логічніше було б запропонувати домовитися, щоб Росія в порядку компенсації віддала Україні бодай один супутник. Адже ми вклали в космос велику частку як економічного, так і науково-технічного потенціалу. Та якщо реально оцінювати політику Росії, такої угоди не досягнути. І краще було б зробити свій супутник. Чи купити за кордоном. Наявним комплексом ми змогли б повністю і керувати ним, і знімати необхідну інформацію, встановити лінії міждержавних телефонних зв'язків, забезпечити надійне навігаційне обслуговування військових і цивільних кораблів тощо.

ЗАБЕЗПЕЧУЙМО В АРМІЇ ПОРЯДОК

Ця розмова проходила в унісон з діями Президента. Того дня Леонід Кравчук домовився з Німеччиною про спільне виробництво супутника. Залишилося укласти угоду з Назарбаєвим про запуск. Адже ракети свої ми маємо і зможемо зробити стільки, скільки треба. І якщо зуміємо (я в цьому певен) продемонструвати, що в космосі Україна — не відстала держава, то й Росія змінить своє ставлення й сама пропонуватиме співробітництво. Переконує в цьому євпаторійський варіант. Без Центру далекого космічного зв'язку їм, бачте, аж ніяк не обійтися, тож і не постало найменших питань про відключення цього космічного комплексу від Головного центру управління з Москви. На шляху московських амбіцій стала практична потреба.

Нагальна справа уряду — зорієнтувати Академію наук, України на фундаментальні дослідження на космос. Зі свого боку й Міністерство оборони мусить знайти час і глянути на проблему ширше, уважно вислухати не тільки пропозиції командування Кримського центру (дивізії), а й ознайомитися з пакетом пропозицій командира дунаєвецького полку Глущенка, який розуміє, що і як зробити, щоб Україна справді стала космічною державою.

До сказаного слід додати, що дунаєвецький комплекс, який займає по периметру десять кілометрів, крім усього, має ще й пересувний комплекс, який можна розташувати у будь-якій точці України. Це унікальна і єдина в колишньому Союзі апаратура. Правда, наприкінці цьогорічної весни московські генерали пробували викрасти це обладнання.

Завдяки Глущенкові та контррозвідці Служби безпеки України піратство було присічено. Зрештою, завдяки цьому формуванню Президент отримував важливі державні повідомлення. Тож якщо до цього полку поставитися з належною увагою, він служитиме не тільки в галузі зв'язку, метеорології, а й військової розвідки. А це — невід'ємна інституція самозахисту держави.

З іншого боку, полк Глущенка готовий співпрацювати з будь-якими установами для ефективного використання електронно - обчислювальних центрів, надавати в оренду лазерний телескоп, що може «заглянути» у середній космос — на 40 тисяч кілометрів — і давати стопроцентну точність, забезпечувати ретрансляцію всіх українських (і не тільки) телевізійних програм тощо.

Перспектива гарна. Але реальність надто сувора. Через низьку зарплату кращі спеціалісти залишають службу. Вузли й агрегати виходять із ладу. Промосковські вояки починають розкрадати цінне обладнання. Ось нещодавно контррозвідка затримала кількох осіб, що звільнилися в запас у зв'язку з неприйняттям присяги, з краденими блоками. Збитки — неймовірні.

— Як забезпечити в армії порядок? — Це запитання я поставив голові комісії з питань законності обласної Ради, начальникові обласного управління СБУ генерал-майорові Денищику.

— Настав час, — сказав Олексій Іванович, — запроваджувати в армії свою поліцію, котра б контролювала і дотримання законності, і проводила слідчі дії, бо силами однієї військової прокуратури порядку не навести.

— А органи СБУ?

— По-перше, на сьогоднішній день законодавчо ми не маємо достатніх повноважень. По-друге, завдання контррозвідки не виловлювати злодіїв, а забезпечувати охорону і збереження державних таємниць. Коли ж ми хапатимемось за все — толку не буде...

Отже, проблема і дисципліни, і запровадження армійської поліції — справа нагальна і реальна.

Михайло ВАСИЛАШКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Прикарпатський військовий округ.

ВЧАТЬСЯ НЕ ОБРАЖАТИ «СУПЕРНИКА»

Екологічна криза — не природний стан нашого довкілля. То людина забруднила, згубила, знищила... І підрубала гілку, на якій сидить. Начебто, істина проста, але прагнення матеріальних благ її затьмарює. І рубає людина гілку далі...

Фахівці з теорії ігор класифікують стосунки з природою як «гру з незловредним суперником». Гра грою, але помста того «суперника» безпощадна. Це вже думка інших фахівців — екологів. Вони також вважають, що будь-які рятівні заходи мало допомагатимуть доки не зміниться людська свідомість.

На жаль, державної системи екологічної освіти ще немає. Та є вже тут зрушення. Саме екологічній освіті юннатів приділяють передусім увагу методики **Українського державного еколого-натуралістичного центру.** Юні любителі природи одержують теоретичні знання в добре обладнаних кабінетах, лабораторіях, комп'ютерному класі. Засвоєння матеріалу має творчий характер. Про це подбали дорослі. Проте, не все легко осягнути. Та краще добре помацати уран на таблиці хімічних елементів, ніж мати перспективу скидати його голіруч з даху атомного блока.

Практична природоохоронна робота юннатів не є чисто навчальною. Вони вирощують овочі, саджанці тощо. При цьому дотримуються наукових принципів і прагнуть отримати екологічно чисті продукти. Заняття проходять на навчально-дослідній ділянці, в саду, ягіднику, теплиці. З великим захопленням діти працюють в агрохімічній лабораторії — вивчають добрива, визначають кислотність грунтів тощо...

Дрібниці чи то дитячі забави, — скаже хтось. Але, мабуть, саме через ті «забави» людина з'єднується з природою і навряд чи вже потягне руку до сокири. Бо відрізнятиме «добре для себе» від «добре для всіх».

Олексій БРЕУС.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом (далі — власник) і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття охорони праці

Охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Дія Закону поширюється на всі підприємства, установи і організації незалежно від форм власності та видів їх діяльності (далі — підприємство), на усіх громадян, які працюють, а також залучені до праці на цих підприємствах (далі — працівники).

Стаття 3. Законодавство про охорону праці

Законодавство про охорону праці складається з цього Закону, Кодексу законів про працю України та інших нормативних актів.

У разі, коли міжнародними договорами або угодами, в яких бере участь Україна, встановлено більш високі вимоги до охорони праці, ніж ті, що передбачено законодавством України, то застосовуються правила міжнародного договору або угоди.

Стаття 4. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці

Державна політика в галузі охорони праці базується на принципах:

пріоритету життя і здоров'я працівників відповідно до результатів виробничої діяльності підприємства, повної відповідальності власника за створення безпечних і нешкідливих умов праці;

комплексного розв'язання завдань охорони праці на основі національних програм з цих питань та з урахуванням інших напрямів економічної і соціальної політики, досягнень в галузі науки і техніки та охорони навколишнього середовища;

соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань;

встановлення єдиних нормативів з охорони праці для всіх підприємств, незалежно від форм власності і видів їх діяльності;

використання економічних методів управління охороною праці, проведення політики пільгового оподаткування, що сприяє створенню безпечних і нешкідливих умов праці, участі держави у фінансуванні заходів щодо охорони праці;

здійснення навчання населення, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці;

забезпечення координації діяльності державних органів, установ, організацій та громадських об'єднань, що вирішують різні проблеми охорони здоров'я, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між власниками та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами при прийнятті рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях;

міжнародного співробітництва в галузі охорони праці, використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення умов і безпеки праці.

Стаття 5. Права іноземних громадян і осіб без громадянства на охорону праці

Іноземні громадяни і особи без громадянства, які працюють на підприємствах, розташованих на території України, мають такі ж права на охорону праці, як і громадяни України.

РОЗДІЛ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ ГРОМАДЯН НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 6. Права громадян на охорону праці при укладенні трудового договору

Умови трудового договору не можуть містити положень, які не відповідають законодавчим та іншим нормативним актам про охорону праці, що діють в Україні.

При укладенні трудового договору громадянин має бути проінформований власником під розписку про умови праці на підприємстві, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунено, та можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про його права на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства і колективного договору.

Забороняється укладення трудового договору з громадянином, якому за медичним висновком протипоказана запропонована робота за станом здоров'я.

Стаття 7. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, роботи машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці.

Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища. Факт наявності такої ситуації підтверджується спеціалістами з охорони праці підприємства з участю представника профспілки і уповноваженого трудового колективу, а в разі виникнення конфлікту — відповідним органом державного нагляду за охороною праці з участю представника профспілки.

За період простою з цих причин не з вини працівника за ним зберігається середній заробіток.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо власник не виконує законодавства про охорону праці, умови колективного договору з цих питань. У цьому випадку працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Працівників, які за станом здоров'я потребують надання легшої роботи, власник повинен відповідно до медичного висновку перевести, за їх згодою, на таку роботу тимчасово або без обмеження строку.

Оплата праці при переведенні працівників за станом здоров'я на легшу нижчеоплачувану роботу або виплата їм допомоги по соціальному страхуванню провадяться згідно з законодавством.

На час зупинення експлуатації підприємства, цеху, дільниці, окремого виробництва або устаткування органом державного нагляду або службою охорони праці за працівниками зберігається місце роботи.

Стаття 8. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань

Усі працівники підлягають обов'язковому соціальному страхуванню власником від нещасних випадків і професійних захворювань.

Страхування здійснюється в порядку і на умовах, що визначаються законодавством і колективним договором (угодою, трудовим договором).

Із фонду соціального страхування здійснюються виплати сум, що належать потерпілому працівникові, за період його тимчасової непрацездатності або в порядку відшкодування шкоди та одноразової допомоги, передбаченої статтею 11 цього Закону. Власник зобов'язаний повернути зазначені суми до фонду соціального страхування, якщо нещасний випадок або професійне захворювання сталося з його вини.

Стаття 9. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

Працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, безплатно забезпечуються лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінними харчовими продуктами, газованою солоною водою, мають право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, пільгову пенсію, оплату праці у підвищеному розмірі та інші пільги і компенсації, що надаються в передбаченому законодавством порядку.

При роз'їзному характері роботи працівника йому виплачується грошова компенсація на придбання лікувально-профілактичного харчування, молока або рівноцінних йому харчових продуктів на умовах, передбачених колективним договором.

Власник може за свої кошти додатково встановлювати за колективним договором (угодою, трудовим договором) працівникам пільги і компенсації, не передбачені чинним законодавством.

Протягом дії трудового договору власник повинен своєчасно інформувати працівника про зміни у виробничих умовах та в розмірах пільг і компенсацій, включаючи й ті, що надаються йому додатково.

Стаття 10. Видача працівникам спецодягу, інших засобів індивідуального захисту, змиваючих та знешкоджуючих засобів

На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах працівникам видаються безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також змиваючі та знешкоджуючі засоби.

Власник зобов'язаний організувати комплектування та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативних актів про охорону праці.

Власник компенсує працівникові витрати на придбання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, якщо встановлений нормами строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти. У разі дострокового зносу цих засобів не з вини працівника власник зобов'язаний замінити їх за свій рахунок.

Стаття 11. Відшкодування власником шкоди працівникам у разі ушкодження їх здоров'я

Власник зобов'язаний відшкодувати працівникові шкоду, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням трудових обов'язків, у повному розмірі втраченого заробітку відповідно до законодавства, а також сплатити потерпілому (членам сім'ї та утриманцям померлого) одноразову допомогу. При цьому пенсії та інші доходи, одержувані працівником, не враховуються.

Розмір одноразової допомоги встановлюється колективним договором (угодою, трудовим договором). Якщо відповідно до медичного висновку у потерпілого встановлено стійку втрату працездатності, ця допомога повинна бути не менше суми, визначеної з розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожен процент втрати ним професійної працездатності.

У разі смерті потерпілого розмір одноразової допомоги повинен бути не менше п'ятирічного заробітку працівника на його сім'ю, крім того, не менше однорічного заробітку на кожного утриманця померлого, а також на його дитину, яка народилася після смерті.

Якщо нещасний випадок трапився внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги може бути зменшено в порядку, що визначається трудовим колективом за поданням власника та профспілкового комітету підприємства, але не більш як на п'ятдесят процентів. Факт наявності вини потерпілого встановлюється комісією по розслідуванню нещасного випадку.

Власник відшкодовує потерпілому витрати на лікування (в тому числі санаторно-курортне), протезування, придбання транспортних засобів, по догляду за ним та інші види медичної і соціальної допомоги відповідно до медичного висновку, що видається у встановленому порядку; надає інвалідам праці, включаючи непрацюючих на підприємстві, допомогу у вирішенні соціально-побутових питань за їх рахунок, а при можливості — за рахунок підприємства.

(Продовження на 11-й стор.)

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК ВВЕДЕННЯ В ДІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про охорону праці» з дня його опублікування.

2. Кабінету міністрів України:

прийняти рішення Уряду України, що випливають із Закону України «Про охорону праці»;

до 15 грудня 1992 року подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність із вказаним Законом;

до 1 квітня 1993 року привести рішення Уряду України у відповідність із Законом України «Про охорону праці» і забезпечити перегляд та скасування міністерствами та іншими органами державної виконавчої влади України їх нормативних актів, у тому числі інструкцій та положень, що суперечать цьому Закону;

забезпечити органи державного нагляду за охороною праці службовими приміщеннями; транспортом, комп'ютерною і обчислювальною технікою, іншими матеріально-технічними ресурсами для забезпечення їх діяльності;

до 1 січня 1994 року внести Верховній Раді України пропозиції щодо удосконалення структури органів державного нагляду за охороною праці.

3. Зберегти до 1 січня 1994 року за діючими технічними інспекціями праці профспілок функції державного нагляду за охороною праці в галузях, де він ще не здійснюється Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

4. Надати Державному комітету України по нагляду за охороною праці право роз'яснення вимог Закону України «Про охорону праці», обов'язкових для всіх громадян, підприємств, установ і організацій.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
14 жовтня 1992 року

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

(Продовження. Початок на 10 стор.).

За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігається місце роботи (посада) та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або визнання їх у встановленому порядку інвалідами. У разі неможливості виконання потерпілим попередньої роботи власник зобов'язаний забезпечити відповідно до медичних рекомендацій його перепідготовку і працевлаштування, встановити пільгові умови та режим роботи.

Якщо власник не має можливості працевлаштувати на своєму підприємстві осіб, які частково втратили працездатність, але не стали інвалідами, він зобов'язаний відрахувати цільовим призначенням до Державного фонду сприяння зайнятості населення кошти у розмірі середньорічної заробітної плати працівників за кожне нестворене робоче місце для таких осіб. Працевлаштування цих осіб здійснюється державною службою зайнятості населення.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.

Стаття 12. Відшкодування моральної шкоди

Відшкодування моральної шкоди провадиться власником, якщо небезпечні або шкідливі умови праці призвели до моральної втрати потерпілого, порушення його нормальних життєвих зв'язків, вимагають від нього додаткових зусиль для організації свого життя.

Під моральною втратою потерпілого вважаються страждання, заподіяні працівникові внаслідок фізичного або психічного впливу, що призвело до погіршення або позбавлення можливостей реалізації ним своїх звичок і бажань, погіршення відносин з оточуючими людьми, інших негативних наслідків морального характеру.

Відшкодування моральної шкоди можливе без втрати потерпілим працездатності.

Порядок відшкодування моральної шкоди визначається законодавством.

Стаття 13. Перегляд розміру відшкодування шкоди

У разі зміни вартості життя порядок пов'язаного з цим перегляду розміру відшкодування шкоди і одноразової компенсації визначається Кабінетом Міністрів України.

Розмір відшкодування шкоди і розмір одноразових компенсацій, що сплачуються потерпілому (або членам сім'ї та утриманцям померлого), не підлягають оподаткуванню.

Стаття 14. Охорона праці жінок

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню), а також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, а також граничні норми підіймання і переміщення важких речей жінками затверджуються Міністерством охорони здоров'я України за погодженням з Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Праця вагітних жінок і жінок, які мають неповнолітніх дітей, регулюється чинним законодавством.

Стаття 15. Охорона праці неповнолітніх

Забороняється застосування праці неповнолітніх, тобто осіб віком до вісімнадцяти років, на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах. Порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професій, пов'язаних з цими роботами, визначається положенням, яке затверджується Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Забороняється також залучати неповнолітніх до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, а також граничні норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми затверджуються Міністерством охорони здоров'я за погодженням з Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Неповнолітні приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду.

Забороняється залучати неповнолітніх до нічних, надурочних робіт та робіт у вихідні дні.

Вік, з якого допускається прийняття на роботу, тривалість робочого часу, відпусток та деякі інші умови праці неповнолітніх визначаються чинним законодавством.

Стаття 16. Охорона праці інвалідів

У випадках, передбачених законодавством, власник зобов'язаний організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій, встановити неповний робочий день або неповний робочий тиждень і пільгові умови праці на прохання інвалідів.

Залучення інвалідів до надурочних робіт і робіт у нічний час без їх згоди не допускається.

Підприємства, які використовують працю інвалідів, зобов'язані створювати для них умови праці з урахуванням рекомендацій медико-соціальної експертизи та індивідуальних програм реабілітації, вживати додаткових заходів щодо безпеки праці, які відповідають специфічним особливостям цієї категорії працівників.

РОЗДІЛ III.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ВИРОБНИЦТВІ

Стаття 17. Управління охороною праці на підприємстві та обов'язки власника

Власник зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечити додержання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

З цією метою власник забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого:

створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій;

розробляє за участю профспілок і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів з охорони праці, впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці тощо;

забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, і виконання профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;

організовує проведення лабораторних досліджень умов праці, атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці в порядку і строки, що встановлюються законодавством, вживає за їх підсумками заходів щодо усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів;

розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства, та встановлює правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці, забезпечує безкоштовно працівників нормативними актами про охорону праці;

здійснює постійний контроль за додержанням працівниками технологічних процесів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використанням засобів колективного та індивідуального захисту, виконанням робіт відповідно до вимог щодо охорони праці;

організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці.

В разі відсутності в нормативних актах про охорону праці вимог, які необхідно виконати для забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на певних роботах, власник зобов'язаний вжити погоджених з органами державного нагляду заходів, що забезпечать безпеку працівників.

У разі виникнення на підприємстві надзвичайних ситуацій і нещасних випадків власник зобов'язаний вжити термінових заходів для допомоги потерпілим, залучити при необхідності професійні аварійно-рятувальні формування.

Стаття 18. Обов'язок працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці

Працівник зобов'язаний:

знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

додержувати зобов'язань щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства;

проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди;

співробітничати з власником у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю або оточуючих його людей і навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншу посадову особу.

Стаття 19. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій

Власник зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року. Здійснення медичних оглядів покладається на медичні заклади, працівники яких несуть відповідальність згідно з законодавством за невідповідність медичного висновку фактичному стану здоров'я працівника. Перелік професій, працівники яких підлягають медичному огляду, термін і порядок його проведення встановлюються Міністерством охорони здоров'я за погодженням з Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Власник має право притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду, до дисциплінарної відповідальності і зобов'язаний відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Власник на прохання працівника або за своєю ініціативою організовує позачерговий медичний огляд, якщо працівник вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці.

За час проходження медичного огляду за працівником зберігається місце роботи (посада) і середній заробіток.

Стаття 20. Навчання з питань охорони праці

Усі працівники при прийнятті на роботу і в процесі роботи проходять на підприємстві інструктаж (навчання) з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, про правила поведінки при виникненні аварій згідно з типовим положенням, затвердженим Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні проходити попереднє спеціальне навчання і один раз на рік перевірку знань відповідних нормативних актів про охорону праці. Перелік таких робіт затверджується Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Посадові особи згідно з переліком, затвердженим Державним комітетом по нагляду за охороною праці, до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки проходять у встановленому порядку навчання, а також перевірку знань з охорони праці в органах галузевого або регіонального управління охороною праці з участю представників органу державного нагляду та профспілок.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці, забороняється.

У разі незадовільних знань з питань охорони праці працівники повинні пройти повторні навчання.

На прохання працівника проводиться додатковий інструктаж з питань охорони праці.

Міністерство освіти України організує вивчення основ охорони праці в усіх навчальних закладах системи освіти, а також підготовку та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва відповідних галузей народного господарства за програмами, погодженими з Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

Стаття 21. Фінансування охорони праці

Фінансування охорони праці здійснюється власником. Працівник не несе ніяких витрат на заходи щодо охорони праці.

На підприємствах, в галузях і на державному рівні у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку створюються фонди охорони праці.

Такі ж фонди можуть створюватись органами місцевого і регіонального самоврядування для потреб регіону.

На підприємстві кошти вказаного фонду використовуються тільки на виконання заходів, що забезпечують доведення умов і безпеки праці до нормативних вимог або підвищення існуючого рівня охорони праці на виробництві.

(Закінчення на 12—13-й стор.).

(Закінчення. Початок на 10, 11-й стор.).

Кошти галузевих і державного фондів охорони праці витрачаються на здійснення галузевих і національних програм з питань охорони праці, науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт, що виконуються в межах цих програм, на сприяння становленню і розвитку спеціалізованих підприємств та виробництв, творчих колективів, науково-технічних центрів, експертних груп, на заохочення трудових колективів і окремих осіб, які плідно працюють над розв'язанням проблем охорони праці.

До державного, регіональних та галузевих фондів охорони праці надсилаються поряд з коштами державного чи місцевих бюджетів, відрахуваннями підприємств та іншими надходженнями кошти, одержані від застосування органами державного нагляду штрафних санкцій до власників згідно із статтею 31 цього Закону, а також кошти від стягнення цими органами штрафу з працівників, винних у порушенні вимог щодо охорони праці.

Кошти фондів охорони праці не підлягають оподаткуванню.

Витрати на охорону праці, що передбачаються в державному і місцевих бюджетах, виділяються окремим рядком.

Стаття 22. Регулювання охорони праці у колективному договорі (угоді, трудовому договорі)

У колективному договорі (угоді, трудовому договорі) сторони передбачають забезпечення працівникам соціальних гарантій у галузі охорони праці на рівні, не нижчому за передбачений законодавством, їх обов'язки, а також комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійних захворювань і аварій.

Стаття 23. Служба охорони праці на підприємстві

Власник створює на підприємстві службу охорони праці. Типове положення про цю службу затверджується Державним комітетом України по нагляду за охороною праці.

На підприємстві виробничої сфери з кількістю працюючих менше 50 чоловік функції цієї служби можуть виконувати в порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку.

Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо керівникові підприємства і прирівнюється до основних виробничо-технічних служб.

Спеціалісти з охорони праці мають право видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці, вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують нормативів з охорони праці; зупиняти роботу виробництв, дільниць, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих; надсилати керівникові підприємства подання про притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці. Припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише керівник підприємства.

Ліквідація служби охорони праці допускається лише у разі ліквідації підприємства.

Стаття 24. Додержання вимог щодо охорони праці при проектуванні, будівництві (виготовленні) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва

Виробничі будівлі, споруди, устаткування, транспортні засоби, що вводяться в дію після будівництва або реконструкції, технологічні процеси повинні відповідати нормативним актам про охорону праці.

Проектування виробничих об'єктів, розробка нових технологій, засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту працюючих повинні провадитися з урахуванням вимог щодо охорони праці. Забороняється будівництво (реконструкція, технічне переоснащення) виробничих об'єктів, виготовлення і впровадження нових технологій і вказаних засобів без попередньої експертизи (перевірки) проектної документації на їх відповідність нормативним актам про охорону праці. Фінансування цих робіт може провадитися лише після одержання позитивних результатів експертизи.

Введення в експлуатацію нових і реконструйованих об'єктів виробничого та соціально-культурного призначення, виготовлення і передача у виробництво зразків нових машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, впровадження нових технологій без дозволу органів державного нагляду забороняється.

Проектні організації зобов'язані здійснювати авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з питань охорони праці при будівництві та експлуатації запроектованих ними підприємств і об'єктів. Авторський нагляд здійснюється на підставі договору, який укладається проектною організацією з власником.

Машини, механізми, устаткування, транспортні засоби і технологічні процеси, що впроваджуються у виробництво і в стандартах на які є вимоги щодо забезпечення безпеки праці, життя і здоров'я людей, повинні мати сертифікати, що засвідчують безпеку їх використання, видані у встановленому порядку.

Власник, який створив нове підприємство, зобов'язаний одержати від органів державного нагляду за охороною праці дозвіл на початок його роботи.

Експертиза проектів, приймання в експлуатацію виробничих об'єктів та видача дозволу на роботу підприємства провадяться Державним комітетом України по нагляду за охороною праці в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Приймання в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів провадиться з участю представників професійних спілок.

Технологічні процеси, машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, придбані за кордоном, допускаються в експлуатацію лише за умови відповідності їх нормативним актам про охорону праці та охорону навколишнього середовища, що діють в Україні.

Забороняється застосування у виробництві шкідливих речовин, на які не розроблені гранично допустимі нормативи (концентрації), методика, засоби метрологічного контролю і які не пройшли токсикологічну експертизу.

У разі надходження на підприємство нових небезпечних речовин або наявності такої кількості небезпечних речовин, яка вимагає вжиття додаткових заходів безпеки, власник зобов'язаний завчасно повідомити про це орган державного нагляду, розробити і узгодити з ним заходи щодо захисту здоров'я та життя працівників, населення та охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 25. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій

Власник повинен проводити розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій відповідно до положення, яке розробляється Державним комітетом України по нагляду за охороною праці за участю профспілок і затверджується Кабінетом Міністрів України.

Розслідування проводиться за участю представника профспілкової організації, членом якої є потерпілий, а у випадках, передбачених законодавством, також за участю представників органів державного нагляду, управління охороною праці та профспілок.

За підсумками розслідування нещасного випадку або професійного захворювання власник складає акт за встановленою формою, один примірник якого він зобов'язаний видати потерпілому або іншій заінтересованій особі не пізніше трьох днів з моменту закінчення розслідування.

У разі відмови власника скласти акт про нещасний випадок або професійне захворювання чи незгоди потерпілого або іншої заінтересованої особи із змістом акта питання вирішується у порядку, передбаченому законодавством про розгляд трудових спорів. Органи по розгляду трудових спорів при необхідності одержують відповідний висновок представника органу державного нагляду, або органу державного управління охороною праці, або профспілкового органу.

Стаття 26. Комісія з питань охорони праці підприємства

На підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше чоловік рішенням трудового колективу може створюватися комісія з питань охорони праці.

Комісія складається з представників власника, профспілок, уповноважених трудового колективу, спеціалістів з безпеки, гігієни праці і представників інших служб підприємства.

Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства затверджується Державним комітетом України по нагляду за охороною праці за погодженням з профспілками.

Рішення комісії мають рекомендаційний характер.

Стаття 27. Інформація та звітність про стан охорони праці

Власник зобов'язаний інформувати працівників про стан охорони праці, причини аварій, нещасних випадків і професійних захворювань та про заходи, яких вжито для їх усунення та для забезпечення на підприємстві умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог.

Державні органи управління охороною праці інформують населення України, відповідного регіону, працівників галузі та трудові колективи про реалізацію державної політики з охорони праці, виконання національних, територіальних чи галузевих програм з цих питань, про рівень і причини аварійності, виробничого травматизму і професійних захворювань, про виконання їх рішень щодо охорони життя та здоров'я працівників.

На державному рівні ведеться єдина державна статистична звітність з питань охорони праці.

Стаття 28. Добровільні громадські об'єднання працівників і спеціалістів з охорони праці

З метою об'єднання зусиль колективів підприємств, учених, спеціалістів з охорони праці та окремих громадян для поліпшення охорони праці, захисту працівників від виробничого травматизму і професійних захворювань можуть створюватись асоціації, товариства, фонди та інші добровільні громадські об'єднання, що діють відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ IV. СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 29. Економічне стимулювання охорони праці

До працівників підприємств можуть застосовуватися будь-які заохочення за активну участь та ініціативу у здійсненні заходів щодо підвищення безпеки та поліпшення умов праці. Види заохочень визначаються колективним договором (угодою, трудовим договором).

Порядок пільгового оподаткування коштів, спрямованих на заходи щодо охорони праці, визначається чинним законодавством про оподаткування.

Стаття 30. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог щодо охорони праці

Крім відшкодування шкоди працівникам (стаття 11 цього Закону) власник повністю відшкодовує збитки іншим підприємствам, громадянам і державі на загальних підставах у зв'язку з заподіянням шкоди при порушенні вимог щодо охорони праці.

У разі незабезпечення вимог щодо охорони праці власник відраховує кошти на соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за підвищеними тарифами, що періодично переглядаються залежно від рівня виробничого травматизму і ступеня шкідливості умов праці в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України з участю профспілок.

Власник відшкодовує витрати на лікування і професійну реабілітацію потерпілих від нещасних випадків і професійних захворювань, сплачує витрати на проведення робіт по рятуванню потерпілих під час аварії та ліквідації її наслідків, на ритуальні послуги при похованні загиблих, розслідування і проведення експертизи причин аварії або нещасного випадку, на складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці тощо.

Стаття 31. Застосування штрафних санкцій до підприємств, організацій та установ

За порушення нормативних актів про охорону праці, невиконання розпоряджень посадових осіб органів державного нагляду з питань безпеки, охорони праці і виробничого середовища підприємства, організації, установи можуть притягатись органами державного нагляду за охороною праці до сплати штрафу.

Максимальний розмір штрафу не може перевищувати двох процентів місячного фонду заробітної плати підприємства, організації, установи.

Штрафи накладаються керівниками Державного комітету України по нагляду за охороною праці та місцевих органів.

Підприємство сплачує штраф за кожний нещасний випадок та випадок професійного захворювання, які сталися на виробництві з його вини. Якщо встановлено факт приховання нещасного випадку, власник сплачує штраф у десятикратному розмірі.

Конкретні розміри і порядок накладання штрафів визначаються законодавством.

Штрафи надходять до фондів охорони праці, зазначених у статті 21 цього Закону.

Власник має право оскаржити в місячний строк рішення про стягнення штрафу у судовому порядку.

Несплата штрафу протягом місяця після остаточного вирішення спору тягне за собою нарахування на суму штрафу пені в розмірі двох процентів за кожний день прострочення.

Стаття 32. Відшкодування шкоди у разі ліквідації підприємства

У разі ліквідації підприємства відшкодування шкоди, заподіяної працівникам, іншим підприємствам або державі порушенням вимог щодо охорони праці, аваріями, нещасними випадками на виробництві та професійними захворюваннями, провадиться у порядку, передбаченому чинним законодавством.

ЗАКОН У
ПРО ОХОРО

РОЗД
ДЕРЖАВНІ
ТА ГА
НОРМАТИВ
ОХОРО

Стаття 33.
належать до
галузевих і г
тивних актів
ї

Державні
галузев' но
про охо
вила, станда
ложення, інст
документи, я
сті правові
кових для ви

Стаття 34
прийняття т
ржавних мі
лузевих нор
про охорону

Опрацюван
нових, перег
чинних держ
зевих та галу
них актів п
проводи
жавно
праці за
жавних орга
статті 37 ць
фесійних сп
визначеному
ністрів

Держа
галузеві
ти про
ці перегля
впровадженн
уки і техні
поліпшенню
праці і вир
вища, але
разу на дес

Стандарти
ви та інші
нічні докум
праці і техн
повинні вкл
до охо
ватися ор
го нагляду
ї.

Стаття
чинності д
лузевих і
тивних акт
праці

У разі
ного усуне
і шкідливі
умов праці
заний пові
ган держав
охороною
працівникі
сується, ві
до зазначе
клопотання
на необхід
виконання
ведення ум
ретному ви
бочому міс
вимог.

Орган де
розглядає
ника, визна
планованої
прийняти
і за наявн
новлення
ку застосу
го нормат
умов тимч
ня чинно

об'єктів про-
ю представ-
их спілок.
роцеси, ма-
, устатку-
ні засоби,
ном, допу-
уатацію лі-
ідповідності
ктам про
охорону на-
едовища, що
застосуван-
шкідливих
розробле-
устимі нор-
ії), мето-
рологічного
не пройшли
експертизу.
ення на
вих небез-
або наявно-
ті небез-
ка вимагає
вих заходів
зобов'яза-
домити про
ного нагля-
узгодити з
о захисту
працівни-
а охорони
природного
слідування
их випад-
захворю-
н проводи-
та вести
випадків,
рювань і
до поло-
роблється
том Украї-
охороною
профспілок
Кабінетом
роводиться
вника про-
ації, чле-
ілий, а у
ачених за-
ож за уча-
ду органів
ду, управ-
праці та
розсліду-
випадку
захворю-
ладає акт
формою,
кого він зо-
потерпіло-
тересованій
трьох днів
чення роз-
власника
нещасний
фесійне за-
згоди по-
ної заінте-
із змістом
пишеться у
ченому за-
розгляд
Органи по
спорів
одержують
овок пред-
державного
ну держав-
охороною
фспілкового
ісія з пи-
підприєм-
з кількіс-
і більше
створювати-
охорони
ться з пред-
ика, проф-
ника тру-
спеціаліс-

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

тів з безпеки, гігієни праці і представників інших служб підприємства.

Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства затверджується Державним комітетом України по нагляду за охороною праці за погодженням з профспілками.

Рішення комісії мають рекомендаційний характер.

Стаття 27. Інформація та звітність про стан охорони праці

Власник зобов'язаний інформувати працівників про стан охорони праці, причини аварій, нещасних випадків і професійних захворювань та про заходи, яких вжито для їх усунення та для забезпечення на підприємстві умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог.

Державні органи управління охороною праці інформують населення України, відповідного регіону, працівників галузі та трудові колективи про реалізацію державної політики з охорони праці, виконання національних, територіальних чи галузевих програм з цих питань, про рівень і причини аварійності, виробничого травматизму і професійних захворювань, про виконання їх рішень щодо охорони життя та здоров'я працівників.

На державному рівні ведеться єдина державна статистична звітність з питань охорони праці.

Стаття 28. Добровільні громадські об'єднання працівників і спеціалістів з охорони праці

З метою об'єднання зусиль колективів підприємств, учених, спеціалістів з охорони праці та окремих громадян для поліпшення охорони праці, захисту працівників від виробничого травматизму і професійних захворювань можуть створюватись асоціації, товариства, фонди та інші добровільні громадські об'єднання, що діють відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ IV. СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 29. Економічне стимулювання охорони праці

До працівників підприємств можуть застосовуватися будь-які заохочення за активну участь та ініціативу у здійсненні заходів щодо підвищення безпеки та поліпшення умов праці. Види заохочень визначаються колективним договором (угодою, трудовим договором).

Порядок пільгового оподаткування коштів, спрямованих на заходи щодо охорони праці, визначається чинним законодавством про оподаткування.

Стаття 30. Відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог щодо охорони праці

Крім відшкодування шкоди працівникам (стаття 11 цього Закону) власник повністю відшкодовує збитки іншим підприємствам, громадянам і державі на загальних підставах у зв'язку з заподіянням шкоди при порушенні вимог щодо охорони праці.

У разі незабезпечення вимог щодо охорони праці власник відраховує кошти на соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань за підвищеними тарифами, що періодично переглядаються залежно від рівня виробничого травматизму і ступеня шкідливості умов праці в порядку, який визначається Кабінетом міністрів України з участю профспілок.

Власник відшкодовує витрати на лікування і професійну реабілітацію потерпілих від нещасних випадків і професійних захворювань, сплачує витрати на проведення робіт по рятуванню потерпілих під час аварії та ліквідації її наслідків, на ритуальні послуги при похованні загиблих, розслідування і проведення експертизи причин аварії або нещасного випадку, на складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці тощо.

Стаття 31. Застосування штрафних санкцій до підприємств, організацій та установ

За порушення нормативних актів про охорону праці, невиконання розпоряджень посадових осіб органів державного нагляду з питань безпеки, охорони праці і виробничого середовища підприємства, організації, установи можуть притягатися органами державного нагляду за охороною праці до сплати штрафу.

Максимальний розмір штрафу не може перевищувати двох процентів місячного фонду заробітної плати підприємства, організації, установи.

Штрафи накладаються керівниками Державного комітету України по нагляду за охороною праці та місцевих органів.

Підприємство сплачує штраф за кожний нещасний випадок та випадок професійного захворювання, які сталися на виробництві з його вини. Якщо встановлено факт приховування нещасного випадку, власник сплачує штраф у десятикратному розмірі.

Конкретні розміри і порядок накладання штрафів визначаються законодавством.

Штрафи надходять до фондів охорони праці, зазначених у статті 21 цього Закону.

Власник має право оскаржити в місячний строк рішення про стягнення штрафу у судовому порядку.

Несплата штрафу протягом місяця після остаточного вирішення спору тягне за собою нарахування на суму штрафу пені в розмірі двох процентів за кожний день прострочення.

Стаття 32. Відшкодування шкоди у разі ліквідації підприємства

У разі ліквідації підприємства відшкодування шкоди, заподіяної працівникам, іншим підприємствам або державі порушенням вимог щодо охорони праці, аваріями, нещасними випадками на виробництві та професійними захворюваннями, провадиться у порядку, передбаченому чинним законодавством.

РОЗДІЛ V. ДЕРЖАВНІ МІЖГАЛУЗЕВІ ТА ГАЛУЗЕВІ НОРМАТИВНІ АКТИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 33. Документи, що належать до державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці

Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці — це правила, стандарти, норми, положення, інструкції та інші документи, яким надано чинність правових норм, обов'язкових для виконання.

Стаття 34. Опрацювання, прийняття та скасування державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці

Опрацювання та прийняття нових, перегляд і скасування чинних державних міжгалузевих та галузевих нормативних актів про охорону праці проводять органи державного нагляду за охороною праці за участю інших державних органів, зазначених у статті 37 цього Закону, і профспілок у порядку, визначеному Кабінетом міністрів України.

Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці переглядаються в міру впровадження досягнень науки і техніки, що сприяють поліпшенню безпеки, гігієни праці і виробничого середовища, але не рідше одного разу на десять років.

Стандарти, технічні умови та інші нормативно-технічні документи на засоби праці і технологічні процеси повинні включати вимоги щодо охорони праці і погоджуватися з органами державного нагляду за охороною праці.

Стаття 35. Припинення чинності державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці

У разі неможливості повного усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я умов праці власник зобов'язаний повідомити про це орган державного нагляду за охороною праці. За згодою працівників, яких це стосується, він може звернутися до зазначеного органу з клопотанням про встановлення необхідного строку для виконання програм щодо приведення умов праці на конкретному виробництві чи робочому місці до нормативних вимог.

Орган державного нагляду розглядає мотивування власника, визначає повноту запланованої програми робіт і за наявності підстав може прийняти рішення про встановлення виключного порядку застосування відповідного нормативу з охорони праці з визначенням строків та умов тимчасового припинення чинності нормативного акта. Власник повідомляє відповідних працівників про рішення органу державного нагляду за охороною праці.

Стаття 36. Поширення державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці на сферу трудового і професійного навчання молоді

Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці є обов'язковими для виконання у виробничих майстернях, лабораторіях, цехах, на дільницях та в інших місцях трудового і професійного навчання молоді, обладнаних у школах, міжшкільних комбінатах, училищах, вищих і середніх спеціальних навчальних закладах, будинках самодіяльної технічної творчості тощо.

Організація охорони праці на зазначених об'єктах, а також порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентською молоддю під час трудового та професійного навчання у навчальному закладі визначається Міністерством освіти України за погодженням з відповідним профспілковим органом.

До учнів і студентів, які проходять трудове і професійне навчання (виробничу практику) на підприємстві під керівництвом його персоналу, застосовується законодавство про охорону праці у такому ж порядку, що й до працівників підприємства.

РОЗДІЛ VI. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 37. Органи державного управління охороною праці

Державне управління охороною праці в Україні здійснюють:

Кабінет міністрів України;
Державний комітет України по нагляду за охороною праці;

міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади;

місцева державна адміністрація, місцеві Ради народних депутатів.

Стаття 38. Компетенція Кабінету міністрів України в галузі охорони праці

Кабінет міністрів України:

забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

затверджує національну програму щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці і виробничого середовища;

визначає функції міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та нагляду за охороною праці;

визначає порядок створення і використання державного, галузевих і регіональних фондів охорони праці.

Для розробки і реалізації цілісної системи державного управління охороною праці при Кабінеті міністрів України створюється Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення, яку очолює віце-прем'єр-міністр України.

Стаття 39. Повноваження Державного комітету України по нагляду за охороною праці в галузі створення безпечних і нешкідливих умов праці

Державний комітет України по нагляду за охороною праці:

здійснює комплексне управління охороною праці на державному рівні, реалізує державну політику в цій галузі;

розробляє за участю міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади та профспілок національну програму поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює її виконання;

координує роботу міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, місцевої державної адміністрації та об'єднань підприємств у галузі безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

опрацьовує і переглядає спільно з органами праці, статистики і охорони здоров'я систему показників обліку умов і безпеки праці;

бере участь в міжнародному співробітництві з питань охорони праці, вивчає, узагальнює і поширює світовий досвід у цій галузі, організує виконання міжнародних договорів і угод з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

одержує безплатно від міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, місцевої державної адміністрації та підприємств інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань.

Рішення Державного комітету України по нагляду за охороною праці з питань охорони праці, що належать до його компетенції, обов'язкові для виконання всіма міністерствами, іншими центральними органами державної виконавчої влади, місцевою державною адміністрацією, місцевими Радами народних депутатів та підприємствами.

Стаття 40. Повноваження міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади в галузі охорони праці

Міністерство праці України:

здійснює державну експертизу умов праці;

визначає порядок та здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць щодо їх відповідності нормативним актам про охорону праці;

бере участь у розробці нормативних актів про охорону праці.

Інші міністерства та центральні органи державної виконавчої влади:

проводять єдину науково-технічну політику в галузі охорони праці;

розробляют
комплексні за
ліпшення б
праці і виробн
вища в галуз
здійснюють
рівництво д
приємств га
праці;
укладають
ми галузевим
угоди з пит
умов і безпек
фінансуют
перегляд нор
про охорону п
організуют
ному порядку
ревірку знан
охорони праці
цівниками і с
галузі;
створюють
ті професійн
рійно-рятувал
на, що діють
типового по
верджуваного
мітетом Укра
за охороною
здійснюють
контроль за
праці.
Для коорди
налення і ко
тою щодо о
центральному
ністерств та
ральних орга
виконавчої вл
ся служби ох
**Стаття 41.
місцевих дер
страцій та Ра
путатів у галу
ці**
Місцеві де
страції і Рад
путатів у меж
території:
забезпечую
державної пол
ці охорони пр
формують з
спілок програ
питань безпек
ці і виробнич
ща, що мают
значення;
організують
ності регіона
рятувальні фо
здійснюють
додержанням
тів про охоро
створюють
ті фонди охор
Для викона
функцій місце
ди створюю
структурні під
**Стаття 42.
об'єднань під
галузі охорони**
Повноважен
охорони праці
порацій, конц
об'єднань ви
статутами аб
між підприємс
ворили об'єд
конання деле
нанню функ
раті створю
охорони праці
**Стаття 43. С
кових дослі
лем охорони п**
Фундамента
ладні науков
проблем охоро
тифікації про
печності орган
жах національ
цих питань і
ціональним
ним інститутом
ці, а також на
кових засада
Академії нау
шими науко
проектно-кон
установами, на
ладами і спец

ГОЛОС України

КРАЇНИ
ОНУ ПРАЦІ

Л V.
ЖГАЛУЗЕВІ
УЗЕВІ
АКТИ ПРО
ПРАЦІ

окументи, що
ержавних між-
узевих норма-
охорону пра-

жгалузеві та
ативні акти
ці пра-
норми, по-
кції та інші
надано чин-
орм, обов'яз-
ння.

Опрацювання,
касування де-
узевих і га-
вних актів
ці

та прийняття
і скасування
х міжгалу-
их норматив-
хорону праці
ргана дер-
за о оною
інших дер-
зазначених у
Закону, і про
у порядку,
бінетом мі-

жгал еві та
ативні ак-
орону пра-
ться в міру
осягнень на-
що сприяють
пеки, гігієни
ничого середо-
ідше одного
років.

хнічні умо-
рмативно-тех-
на засоби
ічні процеси
и вимоги що-
ці і джу-
ми де авно-
хороною пра-

Припинення
вних міжга-
узевих норма-
про охорону

кливості пов-
небезпечних
здоров'я
ник зобов'я-
и про це ор-
нагляду за
За згодою
их це сто-
е звернутися
органу з
встановлен-
строку для
ам щодо при-
ці на конк-
тії чи ро-
нормативних

ього нагляду
вання влас-
повноту за-
грами робіт
дстав може
про вста-
порядку
відповідно-
охорони пра-
строків та
о припинен-
ормативного

акта. Власник повідомляє відповідних працівників про рішення органу державного нагляду за охороною праці.

Стаття 36. Поширення державних міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці на сферу трудового і професійного навчання молоді

Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці є обов'язковими для виконання у виробничих майстернях, лабораторіях, цехах, на дільницях та в інших місцях трудового і професійного навчання молоді, обладнаних у школах, міжшкільних комбінатах, училищах, вищих і середніх спеціальних навчальних закладах, будинках самодіяльної технічної творчості тощо.

Організація охорони праці на зазначених об'єктах, а також порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентською молоддю під час трудового та професійного навчання у навчальному закладі визначається Міністерством освіти України за погодженням з відповідним профспілковим органом.

До учнів і студентів, які проходять трудове і професійне навчання (виробничу практику) на підприємстві під керівництвом його персоналу, застосовується законодавство про охорону праці у такому ж порядку, що й до працівників підприємства.

РОЗДІЛ VI. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 37. Органи державного управління охороною праці

Державне управління охороною праці в Україні здійснюють:

Кабінет міністрів України;
Державний комітет України по нагляду за охороною праці;

міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади;

місцева державна адміністрація, місцеві Ради народних депутатів.

Стаття 38. Компетенція Кабінету міністрів України в галузі охорони праці

Кабінет міністрів України:

забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

затверджує національну програму щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці і виробничого середовища;

визначає функції міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці та нагляду за охороною праці;

визначає порядок створення і використання державного, галузевих і регіональних фондів охорони праці.

Для розробки і реалізації цілісної системи державного управління охороною праці при Кабінеті міністрів України створюється Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення, яку очолює віце-прем'єр-міністр України.

Стаття 39. Повноваження Державного комітету України по нагляду за охороною праці в галузі створення безпечних і нешкідливих умов праці

Державний комітет України по нагляду за охороною праці:

здійснює комплексне управління охороною праці на державному рівні, реалізує державну політику в цій галузі;

розробляє за участю міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади та профспілок національну програму поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює її виконання;

координує роботу міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, місцевої державної адміністрації та об'єднань підприємств у галузі безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

опрацьовує і переглядає спільно з органами праці, статистики і охорони здоров'я систему показників обліку умов і безпеки праці;

бере участь в міжнародному співробітництві з питань охорони праці, вивчає, узагальнює і поширює світовий досвід у цій галузі, організує виконання міжнародних договорів і угод з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища;

одержує безплатно від міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, місцевої державної адміністрації та підприємств інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань.

Рішення Державного комітету України по нагляду за охороною праці з питань охорони праці, що належать до його компетенції, обов'язкові для виконання всіма міністерствами, іншими центральними органами державної виконавчої влади, місцевою державною адміністрацією, місцевими Радами народних депутатів та підприємствами.

Стаття 40. Повноваження міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади в галузі охорони праці

Міністерство праці України:

здійснює державну експертизу умов праці;

визначає порядок та здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць щодо їх відповідності нормативним актам про охорону праці;

бере участь у розробці нормативних актів про охорону праці.

Інші міністерства та центральні органи державної виконавчої влади:

проводять єдину науково-технічну політику в галузі охорони праці;

розробляють і реалізують комплексні заходи щодо поліпшення безпеки, гігієни праці і виробничого середовища в галузі;

здійснюють методичне керівництво діяльністю підприємств галузі з охорони праці;

укладають з відповідними галузевими профспілками угоди з питань поліпшення умов і безпеки праці;

фінансують опрацювання і перегляд нормативних актів про охорону праці;

організують у встановленому порядку навчання і перевірку знань правил і норм охорони праці керівниками і спеціалістами галузі;

створюють при необхідності професійні воєнізовані аварійно-рятувальні формування, що діють відповідно до типового положення, затверджуваного Державним комітетом України по нагляду за охороною праці;

здійснюють внутрівідомчий контроль за станом охорони праці.

Для координації, вдосконалення і контролю за роботою щодо охорони праці в центральному апараті міністерств та інших центральних органах державної виконавчої влади створюються служби охорони праці.

Стаття 41. Повноваження місцевих державних адміністрацій та Рад народних депутатів у галузі охорони праці

Місцеві державні адміністрації і Ради народних депутатів у межах відповідної території:

забезпечують реалізацію державної політики в галузі охорони праці;

формують за участю профспілок програми заходів з питань безпеки, гігієни праці і виробничого середовища, що мають міжгалузеве значення;

організують при необхідності регіональні аварійно-рятувальні формування;

здійснюють контроль за додержанням нормативних актів про охорону праці;

створюють при необхідності фонди охорони праці.

Для виконання названих функцій місцеві органи влади створюють відповідні структурні підрозділи.

Стаття 42. Повноваження об'єднань підприємств у галузі охорони праці

Повноваження в галузі охорони праці асоціацій, корпорацій, концернів та інших об'єднань визначаються їх статутами або договорами між підприємствами, які утворили об'єднання. Для виконання делегованих об'єднанню функцій в його апараті створюються служби охорони праці.

Стаття 43. Організація наукових досліджень з проблем охорони праці

Фундаментальні та прикладні наукові дослідження з проблем охорони праці, ідентифікації професійної небезпечності організуються в межах національної програми з цих питань і проводяться Національним науково-дослідним інститутом охорони праці, а також на госпрозрахункових засадах інститутами Академії наук України, іншими науково-дослідними, проектно-конструкторськими установами, навчальними закладами і спеціалістами.

РОЗДІЛ VII. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 44. Органи державного нагляду за охороною праці

Державний нагляд за додержанням законодавчих та інших нормативних актів з охорони праці здійснюють:

Державний комітет України по нагляду за охороною праці;

Державний комітет України з ядерної та радіаційної безпеки;

органи державного пожежного нагляду управління пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України;

органи та заклади санітарно-епідеміологічної служби Міністерства охорони здоров'я України.

Вищий нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів про охорону праці здійснюється Генеральним прокурором України і підпорядкованими йому прокурорами.

Стаття 45. Основні повноваження і права органів державного нагляду за охороною праці

Органи державного нагляду за охороною праці не залежать від будь-яких господарських органів, громадських об'єднань, політичних формувань, місцевих державних адміністрацій і Рад народних депутатів та діють відповідно до положень, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Посадові особи органів державного нагляду за охороною праці (державні інспектори) мають право:

безперешкодно в будь-який час відвідувати підконтрольні підприємства для перевірки дотримання законодавства про охорону праці, отримувати від власника необхідні пояснення, матеріали та інформацію з даних питань;

надсилати керівникам підприємств, а також їх посадовим особам, керівникам структурних підрозділів Ради Міністрів Республіки Крим, місцевих Рад народних депутатів, міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) про усунення порушень і недоліків в галузі охорони праці;

зупиняти експлуатацію підприємств, окремих виробництв, цехів, дільниць, робочих місць і обладнання до усунення порушень вимог щодо охорони праці, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих;

притягати до адміністративної відповідальності працівників, винних у порушенні законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці;

надсилати власникам, керівникам підприємств подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді, передавати в необхідних випадках матеріали органам прокуратури для притягнення їх до кримінальної відповідальності.

Органи державного нагляду за охороною праці встановлюють порядок опрацювання і затвердження власниками положень, інструкцій та інших актів про охорону праці, що діють на підприємствах, розробляють типові документи з цих питань.

Власник повинен безкоштовно створити необхідні умови для роботи представників органів державного нагляду за охороною праці.

Посадові особи органів державного нагляду за охороною праці несуть відповідальність за виконання покладених на них обов'язків згідно із законодавством.

Стаття 46. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці

Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці здійснюють:

трудові колективи через обраних ними уповноважених;

професійні спілки — в особі своїх виборних органів і представників.

Стаття 47. Уповноважені трудових колективів з питань охорони праці

Уповноважені трудових колективів з питань охорони праці мають право безперешкодно перевіряти на підприємстві виконання вимог щодо охорони праці і вносити обов'язкові для розгляду власником пропозиції про усунення виявлених порушень нормативних актів з безпеки і гігієни праці.

Для виконання цих обов'язків власник за свій рахунок організовує навчання і звільняє уповноваженого з питань охорони праці від роботи на передбачений колективним договором строк із збереженням за ним середнього заробітку.

Уповноважені трудових колективів діють відповідно до типового положення, затверджуваного Державним комітетом України по нагляду за охороною праці за погодженням з профспілками.

Стаття 48. Повноваження і права профспілок у здійсненні контролю за додержанням законодавства про охорону праці

Професійні спілки здійснюють контроль за додержанням власниками законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належного виробничого побуту для працівників та забезпеченням їх засобами колективного та індивідуального захисту.

Професійні спілки мають право безперешкодно перевіряти стан умов і безпеки праці на виробництві, виконання відповідних програм і зобов'язань колективних договорів (угод), вносити власникам, державним органам управління подання з питань охорони праці та одержувати від них аргументовану відповідь.

РОЗДІЛ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 49. Відповідальність працівників за порушення вимог щодо охорони праці

За порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного нагляду і представників професійних спілок винні працівники притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законодавством.

**Президент України
Л. КРАВЧУК**

м. Київ,
14 жовтня 1992 року

ВЫ УВИДИТЕ МИР С ИНОЙ ВЫСОТЫ

Видеооборудование профессионального и вещательного качества.
Студийные съемочные и монтажные комплексы.
Оборудование форматов SVHC, MII, Betacam SP, Betacam 2000 PRO и D-3.
Рабочие станции компьютерной анимации.

310046, Харьков,
ул.Пожарского 2/10
тел. (0572) 94·76·01, 95·96·74
93·40·75, 94·16·58
факс (0572) 94·35·73, 94·16·58

WESCOM, inc.

Фирма WESCOM производит поставку и установку оборудования для телецентров и студий, систем кабельного телевидения, студий компьютерной анимации. Мы поможем Вам выбрать оптимальный комплект исходя из Ваших потребностей.

Підприємство реалізує тенти для автомобілів, причепів та напівпричепів марки МАЗ, КамАЗ. Ціни нижчі ринкових.

Білорусь, 220040, м. Мінськ, вул. М. Богдановича, 153, ММП «КВИП».

Телефон: (0172) 32-64-16; (0172) 32-64-46 (факс).

МОТОЦИКЛИ НА ЦУКОР

Організація міняє мотоцикли «Дніпро» різних модифікацій та автомобілі ЛуАЗ-968М на цукор-пісок без ліцензії. Одержання негайно зі складу в м. Києві.

Тел. (044) 221-31-79, 225-22-95.

Київський метизний завод ім. Письменного відкрив пункт, що реалізовує за готівку сітку «рабіцу», секції загорожі, клітки для утримання птиці, домашніх тварин та інші вироби заводу.

Пункт працює з 10-00 до 18-00.

Вихідні дні: субота, неділя.

Наша адреса: м. Київ, вул. Горького, 50.

МП «КРИСТИНА» продовжує розпродаж оптом і в роздріб електромеханічних друкарських машинок «ЯТРАНЬ» з російсько-українським шрифтом, ціни найнижчі, форма оплати будь-яка, доставка зі складу в м. Києві, контактний тел./факс 45-36-79, тел. 266-63-05.

МП «КРИСТИНА» продовжує розпродаж ШВЕЙНОГО ОБЛАДНАННЯ оптом і в роздріб

— ш/м 25-1 кл.;
— ш/м 38-23 кл.;
— ш/м 574 кл.;
— ш/м 323 кл.;
— головка 23АМ кл.;
— оверлок 51А кл.

Контактний тел./факс 245-36-79. Тел. 266-63-05.

ГОСПОДА!

Вас приветствует брокерская фирма "Коммерческие системы"!

Мы сотрудничаем с солидными деловыми партнерами. Наши брокеры предлагают Вам оперативную помощь в быстрой реализации крупных партий любых товаров, сырья, продуктов.

Заключив с нами договор, господа, Вы можете не сомневаться - в кратчайшие сроки информация о Вашем товаре поступит в биржевые торги крупнейших бирж Украины, в компьютерную сеть передачи сообщений Relcom,в рекламные объявления и обязательно

НАСТИГНЕТ покупателя.

Наша брокерская фирма оперативно и выгодно приобретет для Вас лес и пиломатериалы, мебель, сталь, алюминий, а также изделия из металлов, отечественные и импортные автомобили, продукцию химического производства, сантехнические изделия, станки, оборудование, недвижимость и многое-многое другое.

Делайте заявки на сумму не менее 100.000 рублей.

У нас нет проблем, господа! Их не будет и у Вас!

Для Вас мы работаем без выходных.
Факс (044) 224-43-20, 244-18-80.

Адрес: 252030, Киев, ул. Владимирская, 57.
Тел. в Киеве (044) 224-42-17, 224-14-98.

"Настоящая работа рекомендуется для использования в процессе обучения, консультирования и непосредственного осуществления приватизации"

Из отзыва НИЭИ Минэкономики Украины

Информационно-обучающая система

ЛАБИРИНТЫ ПРИВАТИЗАЦИИ

- **Обучающая часть**

Последовательность действий трудового коллектива в процессе приватизации представлена в виде блок-схемы, содержащей около 100 блоков-шагов приватизации. Переходя на экране дисплея от блока к блоку, возвращаясь назад, выбирая один из альтернативных маршрутов, Вы не только смоделируете Ваши будущие действия по приватизации гос. собственности, но и получите подробные методические рекомендации относительно каждого шага.

- **Информационная часть**

Содержит тексты около 50 нормативных документов по приватизации и хозяйственной деятельности вцелом.

Программа проста в использовании, работает на любых персональных компьютерах с EGA- или VGA-монитором, позволяет быстро получать методические рекомендации по любому этапу приватизации, легко находить нужные нормативные акты, заполнять готовые формы документов, печатать материалы фрагментами или полностью.

Цена (до 31.12.92): малая приватизация - 9900 руб. + НДС, большая приватизация - 14900 руб. + НДС и бесплатное обновление через три месяца со дня продажи!

Обращайтесь

— для консультаций: Центр экономических исследований, г. Днепропетровск, т. (0562) 44-75-85

— для приобретения: Фирма "МБС-Контакт", г. Киев, т. (044) 212-31-91

Адрес: 254053, Киев-53, Кияновский пер., 3-7

Р/С 700161408/609424 в Банке делового сотрудничества г. Киева, РКЦ РК Нацбанка Украины, МФО 300001

Для получения программы вышлите копию плат. поручения, Ваш адрес, Ф.И.О. и телефон заказчика

- Приглашаем дилеров -

Наша лотерея: представляємо спонсорів

Готель «Ялта» — перлина українського туризму відома не тільки своєю комфортабельністю, але й високим рівнем обслуговування як іноземних, так і наших туристів. Зараз «Ялта» є стрижнем Кримського об'єднання орендних підприємств «Інтуристу». З його генеральним директором В. Осинським зустрівся наш кореспондент.

В'ячеслав Федорович в системі «Інтуристу» працює двадцять років. Починав гідом-перекладачем. Зараз обраний своїми колегами з інших областей країни генеральним директором об'єднання з міжнародного туризму «Інтурист-Україна».

Кримське об'єднання орендних підприємств «Інтурист» для розиграшу в лотереї, яку для своїх передплатників проводить наша газета, надало п'ять путівок для відпочинку в готелі «Ялта».

МОРЕ, ГОРИ — БЕЗКОШТОВНО, І ЦІЛИЙ РІК...

— В'ячеславе Федоровичу, що сьогодні являє собою готель «Ялта»?

— Перш за все, це чудове місце для відпочинку на самому березі Чорного моря. В готелі 2,5 тисячі місць, два ресторани, шість барів, три кафе, три басейни з підігрітою морською водою, тренажерний зал, три корти. У нас працюють казино, вар'єте. Про пляж розповідати можна дуже багато. Він найбільший у Ялті, на ньому цілий комплекс розваг: бари, кафе, сауна, масажні кімнати... Додайте до цього першокласне екскурсійне обслуговування, транспортний сервіс на нових імпортних автобусах, мережу торгових точок і ви одержите деяке уявлення про готель «Ялта».

— І які ціни в ньому?

— Я відповім так: ми стараємось робити їх привабливими. І ціни у нас одні з найдешевших в готелях такого типу.

— Ви не підвищуєте їх?

— На жаль, наша ціна — це сукупність цін інших підприємств. Вона зростає з підвищенням цін на енергоносії, продукти. Але ціни в нас диференційовані.

— Для іноземних туристів ціна теж підвищується?

— Ні. Вже кілька років ми працюємо з німецькими фірмами за стабільними цінами. Тому до нас і їдуть.

— Раніше центр направляв іноземних туристів в Ялту і забирав усю валюту? А як зараз?

— Дев'яносто процентів туристів шукаємо самі. Ми з німецькою стороною в Баден-Бадені створили фірму «Ялта-Контакт», яка відправляє туристів до Ялти, і не тільки до нас, а й до інших міст. Завдяки цій фірмі ми відкрили казино, купили автобуси, відкрили валютні магазини.

Що стосується валюти, то тридцять — п'ятдесят процентів ми віддаємо податками державі. Взагалі наша податкова політика не витримує критики. В нас до серпня забирали 87 відсотків від прибутку. Зараз це 18 відсотків доходів, чого в жодній іншій країні не роблять. Ми підходимо до тієї межі, коли туризмом займатися буде просто невигідно.

Ми сподіваємося, що новий уряд перегляне податкову політику, перейде від заборонних заходів до дозвільних, які б стимулювали підприємницьку діяльність. У сфері туризму — теж.

— Що ще заважає розвитку міжнародного туризму, який багатьом країнам приносить величезні прибутки?

— На даному етапі — в'їзна туристична віза. Порівняйте: в Туреччині вона коштує 10 доларів, у Росії — 8. До Білорусі можна в'їхати безкоштовно. А щоб відвідати Україну, турист повинен сплатити 25 доларів. І це відстрашує зарубіжних гостей. Україна через це більше втрачає. Адже сплативши за тур близько тисячі доларів, турист ще може залишити в країні 2—2,5 тисячі. А ми втрачаємо ці гроші через 25 доларів. На мою думку, уряду треба прислухатися до цього і скасувати стягування коштів за туристичну візу або зробити їх суто символічними. Скажімо, один долар...

А візьміть наші паспортний контроль і митний догляд. Турист в незвичних для нього чергах втрачає по 2—3 години. Щоправда, ці проблеми ми в Криму розв'яжемо з 1993 року. Паспортний контроль за нашою пропозицією буде відбуватися в літаку, а митний догляд — у готелі. Це буде великим прогресом в обслуговуванні.

Є ще одна надпроблема: заморожене будівництво «Ялта-гранд-готелю» і готелю «Інтурист» у Сімферополі. Ми виходили на рівень Кравчука й Єльцина, але справа поки що не зрушила. А об'єкти вже на 75 процентів готові. Раніше «Ялта-гранд-готель» будувала турецька фірма за поставки радянського газу. Зараз Радянського Союзу нема, газ Туреччині поставляє Росія, а в нас будівництво завмерло. І з цим треба щось терміново вирішувати. Варіантів є багато, але уряд повинен звернути увагу на цю, повторюю, дуже важливу проблему.

— Днями Прем'єр-міністр підписав розпорядження про створення Комітету з міжнародного туризму. Можливо в цій структурі звернуть увагу на цю проблему. Але постає питання: чи потрібен туристу міністр, чиновники?

— Чиновники — ні. Але якщо Комітет на урядовому рівні розв'язуватиме проблеми туристичних підприємств, створюватиме законодавчу і економічну бази для розвитку міжнародного туризму, то він принесе користь. Головне, щоб там працювали компетентні люди, не чиновники, а помічники для сфери туризму.

— В'ячеславе Федоровичу, зараз бурхливо розвивається приватний туризм. Як ви ставитесь до нього? Чи не конкурент він об'єднанню з міжнародного туризму?

— Звичайно, ні. І приватний туризм потрібно розвивати на законодавчій базі. Адже зараз приватники працюють на свій страх і ризик, не платять податків... А приватний туризм може підставити плече гіганту. Ми втрачаємо через те, що у невелике українське село не можемо відправити туриста. Там нема ні готелю, ні шляхів, ні ресторану. А вся Угорщина приймає туристів, тому що населення має ліцензію на цей вид діяльності.

Ми в Ялті створили підприємство «Інтек», куди ввійшли громадяни, які хочуть приймати іноземних туристів і можуть здати квартири для них. Але їм складно прати білизну, закуповувати продукти, прибирати кімнати. Ці турботи ми візьмемо на себе, а доходи будемо ділити пропорційно. Це, до речі, допоможе розв'язати якоюсь мірою фінансові проблеми пенсіонерів, яких в Криму дуже багато.

— Що може запропонувати «Ялта» бізнесменам?

— Сучасний зв'язок, машину, перекладача, стенографістку, уроки російської і української мов, юридичну консультацію, комп'ютерний зал бізнес-центру для виставок і виставок-продажів. І, звичайно, всю індустрію відпочинку та медичного обслуговування.

— Дякую за інтерв'ю і спонсорський внесок в лотерею газети.

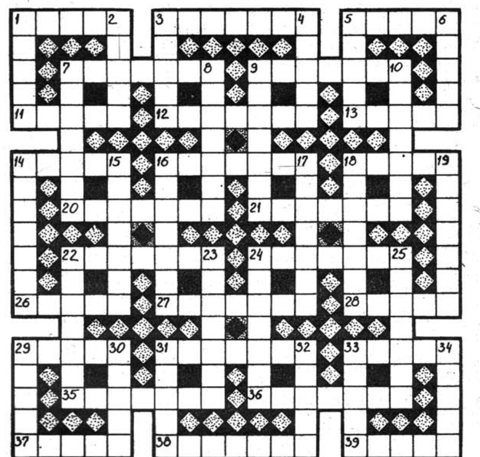
Олександр БІЛИК.

Ялта.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Український письменник, лауреат Шевченківської премії. 3. Збільшена заголовна літера розділу, оздоблена орнаментом. 5. Один з перших послів в Україні. 7. Льотчик, тричі Герой Радянського Союзу. 9. Гора в Карпатах, яку від російської армії в 1915 році обороняли Українські січові стрільці. 11. Вид револьвера. 12. Видатний український художник у Канаді. 13. Ватажок варягів, засновник давньоруської князівської династії. 14. Рослина родини складноцвітих. 16. Картина Дієго Веласкеса. 18. Пристрій, за допомогою якого переміщають гребне судно. 20. Знаменита пам'ятка давньоримської архітектури. 21. «Перший пролетарський» письменник, що не був ні першим, ні пролетарським. 22. Персонаж опери Джакомо Пуччіні «Богема». 24. Килим з художньо витканою картиною. 26. Давньогрецька назва Великого Лугу. 27. Найвищий орган судової й політичної влади в стародавніх Афінах. 28. Загальнообов'язкове правило, що має найвищу юридичну силу. 29. Балет Володимира Нахабіна. 31. Суміш твердих вуглеводнів. 33. Найбідніший прошарок населення середньовічних міст Західної Європи. 35. Російський архітектор, представник класицизму. 36. Давньогрецький художник V—IV ст. до н. е. 37. Коштовний камінь. 38. Атоми різних хімічних елементів, ядра яких мають однакові кількості нуклонів. 39. Персонаж «Повісті про санаторійну зону» Миколи Хвильового.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Популярний український часопис. 2. Місто у Франції. 3. Свійський птах. 4. Французький композитор, майстер оперети. 5. Полковник УПА, командуючий військами УПА на Волині. 6. Український гетьман у вигнанні, автор першої української конституції. 7. Директор Українського окружного театру в Коломиї, який в сорокові роки зібрав тут видатних акторів з усієї України. 8. Український скульптор. 9. Давньоруський будівничий. 10. Міфічний цар Аргосу, батько Данаї в давньогрецькій міфології. 14. Парламент Ліхтенштейну. 15. Зіткнення протилежних інтересів. 16. Картка з прізвищем, телефоном та адресою її власника. 17. Бог вітру й бурі, галицький аналог наддніпрянського Перуна. 18. Твір для голосу, що виконується без слів. 19. Загальна назва творів Арістотеля з логіки. 22. Видатний український поет, автор «Нарисів з історії нашої культури». 23. Безконечна, безформна, без'якісна першоречовина в давньогрецькій філософії. 24. Нижній мозковий придаток. 2 Невелика бджолина сім'я, призначена для одержання плідних маток. 29. Сучасна українська композиторка. 30. Явище дифузії молекул розчинника через мембрану. 31. Французький поет, автор поеми «Битва старих і нових богів». 32. Стародавнє музичне безлінійне письмо. 33. Один з найвідоміших ворогів молодого Мазепи, автор знаменитої легенди про нього. 34. Командир галицької сотні Українських січових стрільців, що була направлена проти більшовицької армії Муравйова під Крути.

Відповіді на кросворд, надрукований 17 листопада

По горизонталі: 1. Приставка. 6. Кондратенко. 7. Самоуправство 11. Тотем. 13. «Електрон». 14. Наманган. 16. Акростих. 18. Степовий. 19. Нарва. 20. Неандертальці. 23. Консерванти. 24. Бернадоти.

По вертикалі: 2. Ранчо. 3. Серапіон. 4. Антрацен. 5. Конус. 7. Синедріон. 8. Монтесума. 9. Тирасполь. 10. Ольговичі. 11. Томин. 12. Марта. 13. Ера. 15. Ной. 17. Хамелеон. 18. Світовид. 21. Нанке. 22. Люнет.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.

⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 449808

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311224.